

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
4-hasábos petít sor egyszer 20 fill.
minden következéskor 16 fillér.
Nyitár sor 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, július 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Szocialisták kiáltványa.
- Menetgyakorlat a halálba.
- Harc a tűzérkaszányáért.
- A vasárnapi munkaszünet ellen.
- Botrány a pápa temetésén.
- Politikai érdekességek.
- Szalmaözvegy-történetek.
- A bileki katasztrófa.
- Dühöngő öngyilkos.
- Lex Heinze a Marosban.
- Halálos suhanás.
- A háziéret a hadgyakorlaton.
- A kis Micsinai.
- Tárca: Levél Menyházáról. Irta: Várfalvi Mór.
- Leányszerelem. Irta: Horváth Janka.
- Regény-Osarnok: A toltékek kincse. Irta: Ritt Gyula.

Szocialisták kiáltványa.

Arad, július 28.

Arad utcáin ma több száz példányban kiáltványt osztogattak szét, melyet a magyarországi szociáldemokrata-párt vezetősége bocsátott ki Magyarország munkásnépéhez. A felhívás a mostani parlamenti váltsággal foglalkozik s jelentősége abban áll, hogy a szocialista vezetőség nyíltan állást foglal az obstruáló ellenzékkel szemben. A szocialistáknak az obstrukcióval való kacérkodása, — mert eddigi magaviseletük állásfoglalásnak nem nevezhető — sem öntudatos, sem egységes nem volt. Maguk is bizonytalanságban voltak, hol jobbra, hol balra huztak, de — ránk ezt a benyomást keltette viselkedésük — mindenképen arra törekedtek, hogy az ország közhangulatát, a népszerűséget, a közfi-

gyelmet le ne foglalja magának, el ne hódítsa tőlük a rokonszenves parlamenti harc.

Az ellenzék küzdelmének céljai között azonban nem volt egy is, amely ellentétben állott volna a szocialisták programjával s így nem is volt alap ahhoz, hogy a szocialista vezetőség el ne ismerhesse ezt a harcot. Külső okokkal próbáltak ugyan opponálni, de az emlékezetes népgyűlésen tanusított magaviseletük, mely arra irányult, hogy a függetlenségi gyűlekezését megakadályozzák, az országban rokonszenvre nem talált.

Most aztán kikutatott a vezetőség az ellenzék vállalkozásaiban egy olyan pontot, amelynél eltávolodtak az obstrukció pártolásától. Ennek szolgál a mai kiáltvány, melynek idevonatkozó része így hangzik:

„Az obstrukció tehát újra megkezdődött. Az obstrukció még tart, de már nem azokkal a jelszavakkal, amelyekkel megindult és nem azért a célért, amelynek jegyében megszületett. A politikai sültségekben az ellenzék kezdettől fogva tétovázva bolyongott, uttalan utakon, előtte ismeretlen ösvényeken járt, míg végre azt is elfelejtette, hogy hova indult.

Mikor az obstrukció kitört, az volt a jelszó: *Le a katonai javaslatokkal!* A hadsereg szaporítása nem a nép érdekében való, különben is olyan terheket ró annak fentartása a lakosságra, mely az országot a legnagyobb és leg-súlyosabb veszedelemmel fenyegeti. Mivel a hadseregnek pusztá fennállása, annak feladata és létérdeke népellenes: az öntudatos munkás-ság, a szociáldemokrata párt azonnal az obstru-

álók mellé állott, hogy hatalmával és erejével kívülről súlyt kölcsönözzön a parlamenti harcoló ellenzék küzdelmének.

Ez az ellenzék azonban hű maradt önmagához. A tétovázás, a félték ide-oda való ingadozás, a fejevesztettség volt mindig uralkodó jellemvonása s az lett urrá fölötté most is s annak köszönhető, hogy az obstrukció eredeti utjáról letért s ma már nem az a jelszava, hogy: *Le a katonai javaslatokkal!* — hanem csupán nemzeti engedményeket, magyar vezényleti nyelvet, magyar zászlót stb. követel, mely követelés megnyerésére a katonai javaslatok elfogadásának semmiképpn sem egyenértéke.

Ezen az uton mi nem követhetjük, nem támogathatjuk az ellenzékét.”

Ez a gerince a szocialisták kiáltványának, amely bizony ilyenformán nagyon gyenge törzsszel bír, még ha el is tekintünk attól, hogy idejét is multa most már, mikor Khuen-Héderváry miniszterelnöksége ellen egy hónap óta folyik az obstrukció. Erdemileg pedig akként áll a dolog, hogy a katonai javaslatok ezidőszent lekerültek a napirendről, ez ellen harcolni tehát szalmacséplés volna. Annál többet pedig, hogy a rendes ujonclétszámot sem engedik megszavazni az ugynevezett nemzeti engedmények nélkül, az ellenzék sem tehet, a rendelkezésére álló parlamenti eszközökkel.

Abban talán igaza van a kiáltvány-nak, hogy nem elég az, ha az ellenzékiek a nemzeti követelések elérésével lerakják a fegyvert és győzelemről regélnek ott, ahol csak megalkuvásról lehet szó. Gon-

Levél Menyházáról.

Irta: Várfalvi Mór.

Menyházán, a magyar Gasteinban igen élénk a fürdői élet. Mintha a mesebeli tündérország el venülne fel előttünk, melyben minden dal, minden poezis. Csupa jókedv, csupa ragyogás, csupa élet az egész fürdő. Arad és a megye, Temesvár, B.-Csaba, Szeged, Nagyvárad, Budapest, stb. intelligenciája élvezi a fürdő gyógyhatású vizét, a virágok alkotta lég kellemes illatát, a fenn szárnyaló madár vidám dalolását.

A fürdőbe érkező úgy érezi magát, mint a ki szentegyházba lép. A fürdő universalis képe: egy fenség-s templom. Oltára: a Krisztina magaslaton feketélő, lombfödte kis házikó, padjai: a magaslatörő, sűrű, örökzöld fenyők, énekkara: a légben szárnyaló madársereg s a hívők: a fürdő vendégei.

A fürdő levegője ózondus, kellemes; vize gyógyhatású, a gyöngye szervezetet felrisszítani és bele új erőt, lüktető életet lehelni hivatott; környéke a Rafaelek, Munkácsyak ecsetjére mőltő.

A fürdővölgy s az azt környező hegység, erdő s a vidék páratlan szinompájú flórája, kiránduló helyei közül: a Vale Lunga, a Szpinuli, Tinóca és a restirádai hegység, a déznai várromok, a borossebesi nagyszerű márvány-és vasipar stb. megannyi mozaikszerű gyönyögyei a nagy természetnek.

Hidegvízgyógyintézete, uszodája, nap- és kádfürdője elragadják a szemlélőt.

A fürdővendégeket, — kiknek sorában a szélsőbaloldaliaktól kezdve a leghűbb kormány-pártiig minden variáció feltalálható s a kik között Ormos Péteren és Nachtnébel Mundi bácsin kezdve egyenkint föl nem sorolható korszoruját találjuk mindkétnembeli ifjúságnak és érettebb koruaknak — a fürdő figyelmes orvososa rendezte kirándulásokon kívül, gyönyörkődtetik a Varga Miska orosházi primás jól szervezett, tanult bandájának gyönyörűsége, szívreható magyar nótái.

Föl-föl sir muzsikájuk hurján a magyar-nak százados keserősége, szívfájdalma, bánata és szenvedése. Főlidézik a rég elmúlt dicső időköt, Rákóczi leventéit, Kossuth honvédeit.

Föl-föl sir hurjaikon a Kossuth-nóta szo-

moru akkordja, majd a németet ócsárló dal: „Mégis huncut a német!”

Igazi magyarvér zenészek. Csupa odaadás-sal, szeretettel játszik valamennyi s dicsőségre válik a magyar névnek.

E kies fürdőhely méltán megérdemli a pártfogást, látogatást. Egy humánusan gondolkodó magyar főur áldozatkésztségét dicséri a fürdő mai alakjában, a gróf Wenckheim Frigyesét, a ki méltán letarolta a költő szavait nemcsak szóval, hanem tettel is — megmentve e fürdőhelyet idegen kézről — „A haza minden előtt!”

Vajha gondolatvilágát többen is követnék s a külföldi fürdők helyett a hazai gyógyhe-lyeket keresnék föl, mert ezzel csak a magyar belforgalmat támogatnák s a külföld előtt jó hírnevünket öregbíténék.

Leányszerelem.

Irta: Horváth Janka.

Bertényiné szeretettel ölelte magához unokahugát, a szép Bertát s megcsókolta annak könnytől áztatott arcát; aztán szelíd komolysággal szólt:

doskodni kell arról, hogy se a katonai, se az államhatalom az országot hasonló váltságba dönteni többé ne merje. Ez pedig csak az alkotmánynak széles alapokra való fektetésével, az állami intézmények demokratikus kiépítésével érhető el. No de ebből viszont nem következik az, hogy a nemzeti követelmények nem demokratikus, hanem azzal éppen ellenkező követelések.

Az a szocialdemokrata-párt, amelyik azt akarja, hogy programját komolyan vegyék s amely részben már el is érte azt, hogy politikai és társadalmi munkájának eredményét figyelemre méltatják, s amely tudvalevőleg a nemzetköziség elveit vallja, a hatásadászat kedvéért a magyar hazafiassággal így nem szinczeriálhat: „Nemzeti követelményekről majd akkor beszélünk, ha nemzet leszünk. Tágítsák meg ezt a fogalmat, hogy mi is beleférjünk, adjanak hazát, hogy hazafiak lehessünk, jogot, hogy a polgárok között helyet foglalhassunk; szabadságot, hogy a rabszolgaságtól szabadulhassunk: akkor béke lesz, de addig nem!” Ha ez valósággal elve volna a szocializmusnak, akkor igaz a szavuk minden magyar ember előtt. De ők nemzetköziesek s a nemzetköziség mellett ez az egész nagyhangú kijelentés nem egyéb üres frázisnál.

Menetgyakorlat a halálba.

(A képviselőház mai üléséből.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítár —

Budapest, július 28.

A magyar közönség nem tud felocsudni ama bénító hatás alól, melyet a komáromi 12 ik gyalogezred legényeinek halálba kergetése idézett elő benne, de világszerle megreszket az érezni tudó szív, hogy kóros becsvágy, tudatlanság és a kifejezett rosszakarat miként pusztítja az életet. Szinte képtelenségnek tartotta mindenki az irtóztató hiradást, hogy Boszniában, a magyar vérrrel elfoglalt és megtartott földön, annyit ér a magyar legény, mint akár egy szilva: leesik az utszélre, ott marad, — hát maradjon ott! Es ezt a brutális menetgyakorlatot a képviselőház mai ülésén számon kérték a katonai intéző köröktől.

— Szeretted, szerelmes vagy Győrmeibe; vagyis inkább csak képzeled ezt a szerencsétlen szerelmet, édes gyermekem. Én ismerem az életet s a női szívet és tudom, hogy minden leány életében van olyan idő, mely a virá-fakadásnak a kora; a szíve tele van érzelmeikkel; képzelete megtremti a legszebb eszményeket és beleszeret eszményképébe, mert a természet, vagy a felhevült képzelete ezt úgy kívánja. A leány ráfogja az őt környező fiatal emberek egyikére, — talán a legformásabbra, — hogy az a keresett ideál, hőst, lángészt, isteni magasztos érzelmeiket, égő, perzselő szenvedélyt, mindent lát benne, éppen eszményképe szerint; pedig az — talán jó fiú, de minden mélyebb érzés, magasabb eszmerő nélkül való. Ugy tétél te is Győrmeivel; lelkesült bókjal mély, igaz szerelemnek, huszáros elméskedését a lángész megnyilatkozásának vetted, bravuros lovaglásában az utolérhetetlen hőst láttad s most sírsz, kétségbeesel, mert megtudtad, hogy ideáloznak viszonya van egy hirhadt közönséges nővel, s oly botrányos dolgokba keveredett, amelyek miatt le kell mondania tisztai rangjáról. Biz ő nem érdemelte meg, hogy egy orág is foglalkozzál vele. Te nem is Győrmeit szeretted, a hű, léha katonát, te szerelmes voltál az eszményedbe, ez pedig megmarad és meg fogod lenni hozzá a más alakot.

— Soha, soha, — rebegette a bánatos leány és a nénye vállára hajtotta szép fejét.

A harcias párt szokatlanul nagy számban és viharos hangulatban gyűlt össze *Barabás Bélával*. Már eleve hirdették, hogy nagy zivatar lesz. A hercegovinai hadgyakorlat szomorú eseményeit a napirend előtt hozták szóba.

Kolossváry Dezső honvédelmi miniszter egyenes és határozott választ adott, azonban az izgalmias hangulatot nem csillapíthatta le. *Polónyi Géza* újabb harcias hangulatot provokált. Utána *Huen-Héderváry* miniszterelnök loyális kijelentésével iparkodott lecsillapítani a kedélyeket és alkalmat adott a Háznak arra, hogy egyhangulag fájdalmát és részvétét fejezhesse ki a Bilekben elhunyt katonák felett.

Részletes tudósításunk itt következik:

(Az ülés megnyitása.)

Elnök: Dániel Gábor, alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: *Khuen-Héderváry Károly* gróf miniszterelnök, *Kolossváry Dezső* miniszter.

Elnök az ülést megnyitja és bemutatja az irományokat.

Günther Antal, az igazságügyi bizottság elnöke betérjeszti a polgári perrendtartásról szóló jelentést. (Zajos éljenzés a szébalon.) Kéri azt kiosztatni és annak idején napirendre tüzetni. (Helyeslés.) A Ház így határozott.

Elnök jelenti, hogy napirend előtt *Visontai Soma*, *Polónyi Géza*, *Eötvös Károly*, *Nessi Pál* és *Bakonyi Soma* kívánnak beszélni.

(A bileki hadgyakorlat.)

Visontai Soma: Boszniából megdöbbentő hírek érkeztek, melyeket szóvá kell itt tenni. Hercegovinában magyar ifjak életüket vesztették s egy része a magyar katonáknak ma is nagy betegségben tényleg sanylik. Tudvalevően béke ideje van most s az áldozatokat nem is a golyók terítették le. Menetelés közben elcsigázva terültek el a katonák a földön. Kilencen szörnyet haltak, hatan a kórházba érve haltak meg, negyvenötön kerültek ezenkívül nagybeteg-n a kórházba.

Rákosi Viktor: Ez a feldmässiger Ubungsmord!

Visontai Soma: E hónap 18—20 ika közt volt ez a halálos menetelés 50 fok Celsiusban nemcsak menetelve, hanem manőverirozva is, pihenés nélkül. Teljesen feldult, szétroncsolt állapotban érkezett hát az ezred Trebinjébe, de így csak egy része érkezett meg, mert a másik része kidőlt az uton.

Kiáltások balról: Ez az osztrák hadsereg! Gyalázat!

Visontai Soma: Ez az eset fel kell hogy háborítson mindenkit. (Ugy van! balról.) Es meg kell hogy erősítse véleményünket erről a hadseregről, mely embereivel ennyire nem tud bánni. (Helyeslés balról.) Mi lehetett a célja,

hogy mellőzve nemcsak az emberi érzést, hanem a katonai szabályzatot is, ezt az eljárást követték? — Hogy katonákat ilyen forró időben a nap gyilkos tüzének kitegyék: ez nem lehet harcászati érdek, ez nem lehet testedzési gyakorlat.

Az ilyen esetnek szomorú következményei vannak. Ezek szaporítják a hadseregben az öngyilkosságokat, a szökéseket. Eddig tagadták, hogy a katonákkal való bánásmód szelleme ellenkezik a humanizmussal. Ilyen esetnek kell történnie az aggodalmak jogosságának bizonyítására. Csak véletlen, hogy ez az eset nyilvánosságra került, hogy a sajtónak tudomására jutott s így közhírré tette, különben — mint, ki tudja, mennyi más eset — a tudatlanság homályában maradt volna. (Ugy van! balról.) Megjegyzni, hogy a katonáorvosok is figyelmeztettek a veszedelemre; megjegyzni, hogy a katonáknak teljes felszerelésben kellett menniök és ezzel szemben nem szerepelhet mentségként, hogy szabad volt ruháikat megoldaniok s hogy vizet vittek magukkal. Tudja, hogy csonka parlamentizmusunk folytán a közvetlen felelős tényező nincs itt a Házban. Az elveszettek életét nem adhatjuk többé vissza, a szülők reményét nem éleszthetjük vele, támogatóját nem támaszthatjuk fel. Akik ily szerencsétlenséget okoztak, azok ellen a legnagyobb megtorlást kell gyakorolni. (Elnök helyeslés balról.) El kell terjeszteni azt a tudatot, hogy a katonai visszaélések fölött ébren örködik a magyar népképviselő.

Felvilágosítást kér szóla a kormánytól: igaz-e, ami a lapokban megjelent s különösen igaz-e az, hogy az orvosok figyelmeztettek a bajra, mégis folytatták a menetelést; igaz-e az hogy a parancsnok otthagya seregét, kocsira üt, nem törődve embereivel. Ha nem kapnának kellő felvilágosítást, napirendre tüzetnék a kérdést. (Elnök helyeslés balról.)

(A honvédelmi miniszter válasza.)

Kolossváry Dezső honvédelmi miniszter: A *Visontai Soma* által szóvá tett eset a szóóra is mély, szomorú hatást tett. Vannak már hivatalos jelentései az esetről. Az ezred július 20-án Bilekből Trebinjébe menetelt, hogy a következő nap Nevezinjébe menjen. A távolság 26 kilométer, tehát annyi, mint egy közönséges menet. Ilyet már sokszor tettek baj nélkül. A csapatok reggel 4—5 óra közt indultak utnak rendszeres hőmérsékletben. Ruházati önnytés meg volt engedve. Vizet vittek magukkal. Az út felén három pihenő volt, majd egy rövid gyakorlat, ez fél tizkor ért véget, utána megint pihenő volt. Majd folytatták az utat. Ot kilométernyire Bilektől többen rosszul lettek. Ekkor még egy pihenő volt. Majd mentek fel a hegynek. Ekkor hirtelen nagy meleg lett, 40 fok Reaumur. Sokan ismét gyengélkedők lettek. Egy kilométernyire Bilektől akartak pihen-

Sokáig együtt maradt a még most is szép asszony s fiatal védenca, a bájos árva leány, ki rajongással ragaszkodott tapasztalt, de az érzelmeik megértéséhez még elég fiatal, eszes nagynénjéhez.

Bertényinének sikerült megértetni a leánynyal, hogy fájdalmas csalódását nem szabad elárulnia senki előtt, csak úgy kell részt vennie a társaságban, mint eddig, mintha állandó kísérőjének eltűnése nem is érintené, különben a közsajnálát tárgya lesz, ami szomorú, lealázó szerep. Felébresztette a leány szunnyadó büszkeségét, s mikor az dacosan felemelte a fejét, szemében már benn égett a haragos büszkeség. A szép asszony megcsókolta mind a két orcáját s elégedetten szólt:

— Így, édes leányom, meg kell őrizned női méltóságodat. Te megérdemled a legjelesebb férfiak hódolatát, nem szabad hát bankódnod egy nemesnek vélt léha miatt. Fogadd meg tanácsalmat s meg fogod találni azt, aki igazán megfelel nemes eszményednek.

A hosszas beszélgetésnek az lett a vége, hogy mire meggyújtoták a lámpákat, mind a ketten öltözni mentek. hogy részt vegyenek egy nagyon látogatott zsuron.

A társaságban mindenki tudott Győrmei heves udvarlásáról és sejtették, hogy Berta is érdeklődött lovagja iránt; annál inkább elcsodálkoztak a leánynak jó kedvén; izgatottságában még élénkebb, még szellemesebb volt, mint valaha. Egy-két rosszindulatu célzást fagyos

megvetéssel, vagy metsző guanyal utasított vissza, s így a szép huszárt s annak udvarlását úgy elfelejtették, mintha soha is lett volna.

Csak otthon, ha magukra voltak, Berta megszűnt az élénk életkedvtől duzzadó leány lenni; néha felsóhajtott, majd komoran nézett maga elé, nyoma sem látszott a vidámságnak.

A jó nagynéni mindenképen szórakoztatni igyekezett hugát, s érdeklődést kelteni benne, amiben éppen kapóra jött egy új udvarló feltűnése.

Bonczád Pált csak most nevezték ki a vidékről; főispáni titkárból segédtitkár lett a minisztériumban, mit egy kitűnő közigazgatási tanulmányával érdemelt ki. Csinos fiatal ember volt, megnyerő, biztos uri modorral, kitűnő zenész, azon ritka alakok egyike, kinek felsőbbségét a társaság hallgatagon elismeri, s az még sem lépi soha túl a szerénység határait. Jó partinak is tartották s a leányok és mamák nagy része irigységgel tekintett Bertára, kit *Bonczád* első találkozásuk óta mindenki felett kitűntetett.

Bertán meglátszott, hogy kielégített önérettel jól érzi magát a *Bonczád* mulatságos és szerény társaságában. Izlésök sokban megegyeztek, ha együtt zongoráztak, csupa érzés, kifejezés volt a játéku. Berta énekét senki se tudta úgy kísérni, mint *Bonczád*. A zene mind jobban összehozta őket és a fiatal ember majdnem mindennapos lett a *Bertényiné* házában.

Berta még most is szóltan és rosszkedvű

nőt tartani, de ez vízhiány miatt s a nap tüze miatt nem volt alkalmas hely, s gondolták: Bilek alkalmasabb pihenő hely lesz.

Az ut ez utóbbi részén történtek a gyászos szerencsétlenségek, s történt az, hogy sajnos tizenöt napszúrásos eset halállal végződött. Az uton elmaradtakat részint kocsin hozták az ezred után, részint azok maguk jöttek gyalog a csapatok után. Most még hét embert ápoltak a kórházban. Ezt az eddigi jelentésekből mondja a szeló. De a vizsgálat még nincs befejezve s a legszigorubban folyik annak kiderítésére: kit ternel a felelősség. Ezt aztán a katonai törvények szerint szigorúan megfogják büntetni. Tenni fognak arról is, hogy ilyen eset meg ne ismétlődjen. (Helyeslés jobbról.)

(Polónyi beszéde.)

Polónyi Géza: A honvédelmi miniszter által előadott hivatalos adatokat nem fedti az ő információja. Tizenöt magyar gyerek életét vesztette a szoldateszka brutalitása miatt. Ez bűn a népjog ellen, bűn a humanizmus ellen. Ez egy megbélyegző eset. Szeretné, ha a hangja megtalálná az utat, hogy a külföld előtt együttesen dokumentálják a felháborodást. Szeretné, ha hangja megtalálná az utat az egész magyar néphez. A mi ott történt, az műgyilkolás! (Ugy van!) Szeretné, ha hangja fohásszá szelidülne, hogy imádkozzék azoknak a sírján, akik a brutális katonai rendszernek lettek áldozatai. Es szeretné, ha könyörgéssé válna a hangja, hogy a nemzet nevében bocsánatot kérjen a lesújtott szülőktől.

Intézményes biztosítók kellene nekünk gyermekeink biztosítására. Azok az emberek, akik Bilekben meghaltak, nem a hazáért haltak meg, hanem egy buta rendszerért. Nekünk kell felelnünk ezért az egész művelt világ előtt. Idegen tiszték vezetik a mi legényeinket s nem akarják megérteni lelkét. Ha beteg, nem hiszik el neki s így történhetik az ilyesféle klasszikus jelentés, hogy az ezredorvos így jelenti be a századosnak egy katona halálát: „Herr Hauptmann, wieder ein Simulant gestorben!“ Ime, az osztrák tiszték bánásmódjára egy jellemző eset. Es hogy bántak most Bilek és Trebinje közt a menetelés közben elcsigázott katonákkal? Az osztrák tiszték rugdosták a mi legényeinket. (Oriási felháborodás a baloldalon.) Mi, akik végigszolgáltuk ezt a hadsereget, fájdalommal tudjuk, hogy ezek a tiszték nem kivételek. Ugyanezek a tiszték, kik megrugdosták, megkardlapozták a lerogyó legényeket, muzsikaszó mellett várták a halottakat. (Nagy mozgás.)

Kérdik-e még, miért nem megy a magyar fiu katonának? Hát melyik magyar tegye ki magát annak, hogy lemondjon hazafiasságáról és osztrák zsoldosokkal megrugdaltassa magát? Felolvas egy levelet. A katasztrófa egy szemtanuja, egy 32-es baka írja. Csak egy szót

nem fog felolvasni, azt, amely a tisztikar kritikáját adja. Ez a fiu szemben állt a 12 esekkel. Délelőtt 10-kor ért véget a kölcsönös Gefechtübungjuk. Ekkor 38 fok Reaumur volt s a 12 esek teljes marsadjuztirungban voltak. S ime, egy csöpp pihenő nélkül folytatni kellett az utat, kimondva azt, hogy nem is katona, aki 28 kilométert nem tud megtenni. A levélíró ekkor kidőlt s a rüsztungjainak köszönheti, hogy fejét nem zuzta szét a sziklán. Ott heverték szanaszét a kidőlték a sziklán s mire jobban lett s fölért, 19 halottat talált ott, száz husz beteget. Eltemették a fiukat, a tiszték s a bilekiek nagy részvéte mellett, katonai pompával. Könye tört ki annak, aki ott volt. Elmondja még a levél, hogy 46 fok a rendes hőfok Bilekben s elpanaszolja a levél, hogy a tiszték olyan... (az itt hiányzó szót nem olvasta fel Polónyi), hogy még megkardlapozzák, megrugdossák, aki kidől.

Nessi Pál: Erről ráismerek az osztrák hadseregére.

Polónyi: Ezt a levelet tegyék el a keserves emlékek közé s vesse emlékezetébe a Ház. Nem lehet véleményeltérés, hogy az ily eseteknek a hibás, inhumánus nevelési rendszer az oka, mely hadseregükben folyik. Ez a nevelés a következése annak, hogy a tiszték a magyar legényt nem ismerik el embernek sem, hanem „Kossuth-Hund“-nak nevezik (Nagy mozgás.) Rokonszenvvel hallgatta a honvédelmi miniszter ígéretét. De ő is gyenge a rendszer megtörésére. Intézmények, biztosítók kellene ide. Akik ott nem a hazáért, szabadságért, hanem egy brutális rendszer áldozataiért haltak meg: a nemzet halottai. Ha teljes elégtételt nem kapunk, akkor ennek a hadseregnek egy szál ujoncot nem adunk. (Viharos taps a baloldalon.) Tizenkilenc magyar fiu előtt állunk. A nemzeti gyász jeléül fuggesszük fel tíz percre az ülést. (Hosszas, lelkes taps balról.) Tizenkilenc magyar fiu megérdemli, hogy tíz percre felfügessze a nemzet a gyűlést. (Eljenzés balról.)

(Mit mond a miniszterelnök?)

Khuen Héderváry gróf miniszterelnök: A sajnálatos eset tekintetében nincs eltérés a Házban, de ez ítélettel várakozzunk és várjuk meg a vizsgálatot. (Helyeslés.) Általános ítéletet lehet csak mondani most, mert nem tudjuk még, kik okai a szerencsétlenségnek. Polónyi a vezényletet okolja és azt mondja, hogy a magyar katonákkal rosszabbul bánnak. Ez nem áll! (Zaj balról.)

Holló Lajos: A rendszer a hibás!

Héderváry gróf: Az napon az egész monarchiában nagy volt a hőség és csak Bilekben történt szerencsétlenség, holott másutt is voltak gyakorlatok. (Zaj balról.) Ausztriában, Galiciában is történtek máskor hasonló szerencsétlenségek.

Felkiáltások balról: Ne mentse a német tiszteket!

(A titkos levélről.)

Héderváry gróf: En nem mentegetek senkit, de nem akarok ítéletet hozni előre. Az ügy érdekében kéri Polónyit, hogy a levél íróját nevezze meg, hogy kihallgathassák és konstatahassák az esetleges visszaéléseket és a tényeket. (Zaj balról.)

Nessi Pál: Nem adhatjuk ki!

Barabás Béla: Akkor megölik! Uldözik! (Nagy zaj.)

Bartha Miklós: A halottat is letagadják! Elnök csendet kér.

Barta: Csak egy szót szoltam.

Kubinyi közbeszól.

Rakosi: Siet, mint Grünzveig ezredes! (Derültség.)

Ivánka: Itt komoly dolgokról van szó!

Héderváry gróf: A levél módot ad arra, hogy az inhumanitást megvizsgálják. Az igen sajnós eset megbírálsára nézve kijelenti, hogy a hadügyi vezénylet és a hadügyi miniszter maga is mélyen sajnálja az esetet és épu gy gondolkodik arról, mint mi és mindent megtesz, hogy jóvá tegye. Nem ellenzi a Polónyi indítványt a sajnálatos eset alkalmából, de a tíz perc szünetet nem tartja elégségesnek a részvétre és más módra nézve kér indítványt. (Élénk helyeslés és tetszés.)

(A Ház részvéte.)

Polónyi Géza csak azon feltétel mellett nevezi meg a miniszterelnöknek, vagy honvédelmi miniszternek a katona nevét, ha garanciát adnak, hogy az illetőnek bántódása nem lesz. A mi indítványát illeti, köszöni a miniszterelnök nyilatkozatát és kéri a rázat, hogy fájdalmanak jegyzőkönyvileg adjon kifejezést. (Helyeslés.)

Elnök reméli, hogy a Ház eltekint attól, hogy napirend előtt határozatot hozni nem lehet. Ha ebben egyhangúság van, úgy javasolja, hogy a Ház a 15 magyar katona elhunyt felett részvéteinek és fájdalmanak kifejezést ad. (Általános élénk helyeslés.)

Az ülést tíz percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Eötvös Károly szólalt fel a szünet után először, ugyancsak a bileki katasztrófa dolgában. Ellesen gunyolja a hadsereg kétszáz éves copfját, hogy mindenben a reglama szerint járnak el. A mi benne van a reglamában, az szentírás, a mi nincs benne, az smarn. (Derültség.) A hőség, forróság sincs benne, természetesen ez is csak smarn, a mivel nem törődnek.

Kijelenti, hogy a honvédelmi miniszter válaszával nincs megelégedve, mert nem tudja, micsoda szigorú vizsgálatot rendelt el a hadügyi kormány. Szeretné tudni világosan, hogy hasonló katasztrófák elkerülésére a jövőben minő intézkedéseket akarnak tenni? A mig erről, valamint a vizsgálat eredményéről és az elmaradhatlan megtorlásról a Házat nem értesíti a miniszter, egyetlen ujoncot sem szavaz meg. Kívánja egyszerűs mind, hogy a kilátásba helyezett vizsgálat a nyilvánosság ellenőrzése mellett vitessék keresztül. (Élénk helyeslés balról.)

Nessi Pál a katonai brutalitásokról beszél általában. Szigorú vizsgálatot és megtorlást követel.

A vitát holnap folytatják, azután a miniszterelnök programja feletti tárgyalást veszik fel újból. Ehhez ma Vertán, Sebes és Makkai Zsigmond iratkoztak föl. Ha az időből futja, elinteznek egy csomó, függőben levő interpellációt is.

TÁVIRATOK.

Körber Ischlben.

Bécs, jul. 28. A *Fremdenblatt* szerint a miniszterelnök utazását későbbi időre várták, azonban, hogy mégis most utazott, azt néhány sürgős természetű ügy idézte elő. Különösen utalnak a rossz időjárás által előidézett inségre, mely az állami segítséget elhalaszthatatlanná tette, továbbá több tartományi választmánynak azon kívánságára, hogy a tartományi gyűléseket hívják egybe, melyeknek ugyancsak szá-

szemét, aztán gondolkodó lassúsággal, alig halhatóan mondta:

— Beszéljen Helén tanttal.

Bertényiné nagyon boldog volt, hogy terve sikerült, százszor is megcsókolta Bertát örömben s nem fogyott ki a vőlegény magasztalásából. Ilyen, éppen csak ilyen férjét óhajtott ő az ő szeretett kis hugának. Az szelid mosolygással, álmadozó tekintettel hallgatta nénijét.

Másnap, amikor Bonczádot várták, Helén tantanak tömérdek dolga akadt, sikerült is neki, hogy nem volt a szobában, amikor a vőlegény óriási bokkrétájával belépett. Berta kedves mosolygással fogadta vőlegényét, az megcsókolta a kezét, aztán égő szenvedéllyel nézett szelid kék szeméibe, a boldogság heve elragadta, szenvedélyes szerelemmel ölelte magához menyasszonyát és forró csókot nyomott az ajkára.

A leány hideg borzongást érzett végig futni testén, keze, ajka jéghideg lett, hirtelen ijedt arccal lökte el magától vőlegényét s szaladt ki a negyedik szobába.

— Nem, nem tudok a felesége lenni — kiáltott. — Nincs igazad Helén tant, a szerelem nem a képzelődés szülöttje! — s arcát egy kerevet párnái közé rejtve, keservesen zokogott.

volt, ha magukra maradtak nagynénjével és Bertényiné áradozott a Bonczád dicséretében, bár választ csak ritkán kapott. Egyszer aztán nyíltan szóló védencéhez:

— Te, Berta! Ebben a Bonczádban ugye sok meg van abból, ami egy fiatal leánynak eszményképében lehet?

— Igazad van, Helén tante. Meghat azok nemes, szép tulajdonsága és szinte félek tőle.

— Soha se félj, fiam! hiszen meglátasz rajta, hogy komoly szándékkal udvarol neked.

Berta pár percig nagyon komolyan nézett a tanterá, azután felkelt és szótlanul kiment a szobából.

Bertényiné a nyár beálltáig a városban maradt s örömmel látta, hogy Bonczádnak mind jobban sikerül megnyernie Bertát.

Kirándulást tettek a budai hegyek közé; a Normafánál pihenőt tartottak és az enyhe szellő millió vadvirágot lengetett az érní kezdő fű között. Berta arra felé sietett és Bonczád követte.

— Csupa virág és illat az egész völgy. Istenem be szép! kiáltott Berta.

— Ilyen virágossá szeretném tenni egész életét, — szolt Bonczád halkán, s megfogta a leány kezét, amelyet ez nem húzott vissza. — Akar az enyém lenni, hogy boldogításáért éljek? — suttogta hűvvel a szerelmes ember.

Berta ábrándozó kifejezéssel emelte rá

dékuk az inség enyhítésére szolgáló eszközök engedélyezése. Esetleg a miniszterelnök ischli tartózkodását arra is fel fogja használni, hogy ő felségének a cukorkérdés jelen állásáról is jelentést tegyen. Hír szerint *Böhm-Bawerk* pénzügyminiszter is ma érkezik Ischlbe.

Hajósok sztrájkja.

Odessa, jul. 28. Az orosz gőzhajózási társaság megszüntette hajójarait a krími vonalon a hajósok és fűtők sztrájkja miatt, akik fizetésemelést kívánnak. Szebasztopolból várnak haditengerészeti legénységet a rendszer közlekedés helyreállítására.

Harc a tüzérszázárnyáért.

(Szegec — Arad ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 28

Nem volt még olyan versengés magyarországi városok között egy kaszárnyáért, mint amilyen Arad, Szegec, Pancsova és Szabadka városok között folyik most a lapok hasábjain, az új tüzérezrednek szükséges kaszárnya miatt. Az egyik szegedi újságban *B. K.* aláírással ma cikk jelent meg, a mely azt fejtegeti, hogy *miért nem kaphatja meg Arad a laktanyát s miért kell azt Szegedre építeni?*

Most, hogy a viszonyok és körülmények másként alakultak, — mondja a közlemény — nagyon rövid idő kérdése csak, hogy *Szegec* vagy *Arad*, esetleg *Pancsova* kapja-e meg a sokat emlegetett tüzérezredet.

Meg volt említve, hogy a hadtestparancsnokság mintegy egymásra licitáltatta az egyes városokat: ki mennyit áldoz ezen célra? Szegecet még fel sem szólították erre, a királyi ígéretet hozván fel okul. Nem hittem volna, hogy *Arad annyira reflektáljon erre s ilyen erős vetélytársa legyen Szegednek*, valamint hogy olyan erős protektora legyen, mint maga a *hadtestparancsnokság*.

Milyen nagy építési kedve támadt egyszerre Aradnak és hogy szállt ennyire magába, csodálom. Hiszen néhány éve a honvédszázarak istállóját csak néhány ezer forinttal kellett volna nekik kijavítani, de ezt a honvédszázárter csak azzal az ijesztéssel birt a kivívni, hogy *elhelyezi a huszárokat Szabadkára s meg lett a kívánt javítás*.

Most meg egy egyszerű felszólításra 300 ezer forintos építkezésbe is hajlandó belemenni. Talán csak nem Szeged rovására?

Közleménye tulajdonképpen célja felvilágosítani az ügy iránt érdeklődőket, mennyire nem igazságosan bánnak el velünk.

Aradnak egyedül előnye, ha annak lehet nevezni, hogy a *környéke völgyes, dombos*. Ez szerintem a hadtestparancsnokságtól csak kifogás, de nem ok. Elég bizonyosság erre az, hogy Szabadka kap tüzérezredet, pedig annak a talaja a tüzérszázárnak a lehető legrosszabb, mert homokos. Völgyek és dombok, melyeket katonák úgy kívánnak, épp úgy nincsenek ott, mint Szegeden.

Pécs ugyanazon hadtest területén fekszik, mint Szabadka s meg sem kérdezték, akar-e tüzérszázárat, vagy sem? Most a végeredmény az én szerény, de igazságos érveim szerint a következő:

Míg a VII-ik hadtestparancsnokság több fegyvernemmel bír (ilyenek Szegednek is vannak s jóval nagyobb számú katonasága, mint Aradnak) völgyes, dombos városba helyezi a kérdéses tüzérszázárat, addig a IV-ik hadtest parancsnoksága olyan városnak juttat tüzérszázárat, ahol alig van más katonai fegyvernem képviselve; ha van is, a katonasága elenyésző csekély, továbbá ahol dombok és völgyek nin-

csenek. Szegednek az is óriási előnye Arad felett, hogy honvédkerületi parancsnokság székhelye s hogy utászaik vannak; már ezek miatt is kellene itt tüzérszázárnak lenni.

A szegedi lapoknak — mondja a szegedi cikk — a napokban megjelent azon közleményével, hogy *Kis-Szt. Miklóson lévén a tüzérszázárnya, kérjük az ottani tüzérszázárat idehelyezését*, teljesen egyetértek.

Azt tanácsomnak csak az illető köröknek, hogy minél sürgősebben tegyenek ebben lépést. Ajánlják meg a laktanya legrövidebb idő alatt való felépítését. Addig is, míg a kaszárnya felépülne, kikérve a honvédszázárter engedélyét, ajánlják fel a tüzérszázárnak a honvédszázárter laktanyát. A honvédszázárterokat a végleges elhelyezésig szállásolják el a házakhoz.

Végül Szabadka ne örüljön a mi rovásunkra a tüzérezrednek, mert ő a IV-ik hadtestből kapott, mi meg a VII-ik hadtestből várjuk a magunk csapatát.

Másik erős vetélytársunk, Pancsova már csak azért sem alkalmas a tüzérszázárat elhelyezésére, mert igen kis helyőrsége van s határszéli városban nem szabad tüzérszázárat elhelyezni, ha csak kellő számú fedezet nincs mellettük. Tehát mindent összevéve csak Szegednek lehet legjogosultabb igénye a tüzérszázárat elhelyezésére.

A vasárnapi munkaszünet ellen.

(Aradi kereskedők polémiája.)

Arad, július 28.

Az aradi kereskedők között vitatkozás indult meg a vasárnapi munkaszünetről hozott új miniszteri rendelet fölött. *Kutányi Ferenc* aradi kereskedő a német nyelven megjelent *Extrablatt* tegnapi számában közölt erről véleményét, amelyre *Keppich Zsigmond* az egyik aradi napilapban ma válaszolt, bangoztatván *Kutányi* cikkével ellentétben a vasárnapi munkaszünet helyes és szükséges voltát.

Kutányi Ferenc ma nyilatkozatot küldött be hozzánk, melyben *Keppich Zsigmond* érveire felel. Közöljük levelét a kereskedői érdekek tisztázása szempontjából anélkül, hogy annak minden részével egyetértenénk.

„Mindazoknak — mondja a *Kutányi* válasza, — akik az „Extrablatt”-ban megjelent cikkemet tévesen értelmezték, kijelentem, hogy cikkemmel nem a már meglevő rendelet ellen, hanem csak a vasárnapi teljes munkaszünetet követelőkkel szemben érveltem, a vidéki kereskedőknek okozandó kár szempontjából. Mert ha a cikkíró *Keppich Zsigmond* urnak és véle az Aradi Kereskedők alig egy-tizedének olyan üzlete van, amelyet nemcsak a vasárnapi, de még egy hétköznap teljes munkaszünete sem alterálna, nem helyes oly szigorú alkalmazni a helybeli kereskedők azon többségével szemben, kik rubázati és élelmezési cikkek elárúsításával foglalkoznak és igen következzészerű, hogy az esetleg behozandó vasárnapi teljes munkaszünet hathatós kárt és véle majnem elviselhetlen nehézségeket róna mindannyiunkra.

Hiszem és föltételezem, hogy kereskedőalkalmazottaink közt is lesznek számosan, kik ez ügy fölött higgadtan gondolkozva, beismerik, hogy mint *leendő* önálló kereskedőknek szintén hátrányukra lesz ez a körülmény, mely ellen állást foglalni minden érdekeltnek nem csak elvitázhatatlan joga, de szerintem kötelessége is.

Hiszem és föltételezem, hogy kereskedőalkalmazottaink közt számosan lesznek, kik mintegy ragaszkodásukat igazolva, a főnökök érdekét szem előtt tartva, jóakarólag szívesen bizonyítják, hogy a vasárnapi teljes munkaszünet elrendelése esetén, nemcsak a helybeli iparosok és munkások bevásárlásait korlátolják, hanem főképp a vidék bejövetele teljesen megszűnik.

Keppich Zsigmond ur cikkének azon részére, hogy szűk körökben tartott értekezleten nézetemmel miért nem hozakodtam elő, válaszom az, hogy ha számíthattam volna arra, hogy közérdekünk küzdterén ily ellenséges ellemmel találkozok, most is hallgatva vártam volna be többi kereskedőtársaimmal, kik vélem egy nézetben vannak, az általános rossznak lehető következményeit.

Kutányi J.

Politikai érdekességek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 28.

(*Apponyi közvetít.*) Erősen kormánypárti forrásból közli budapesti politikai munkatársunk az alábbi, még megerősítésre szoruló értesülést:

Akármit mondanak is, a békitési kísérletek sikerre fognak vezetni, annál is inkább, mert most *Apponyi Albert* gróf vette kezébe az ügyet. *Apponyi* jelenleg csak azért tartózkodik Budapesten, hogy a *békét megteremtse*. Fel fogja szólítani az obstruálókat, hogy terjeszszék elő konkrét formában kívánságaikat, mondják meg micsoda nemzeti vívmányt akarnak *Khuen-tól*, aki ezután e konkrét formában megnyilatkozott követeléseket a *korona elé fogja terjeszteni*.

Immár bizonyosnak látszik, hogy a békeltetés ezen útján haladva, meg fogják találni a módot, hogy a véderő törvény tárgyalásánál a *kormány határozott kijelentést tehessen a magyar szolgálati nyelv behozatala tekintetében, sőt erre nézve a legrövidebb terminust is megadhassa*. A kisebb katonai követelések dolgában is abba a helyzetbe jut majd a kormány, hogy kedvező választ és terminust mondjon.

Mikor a folyosón hirtelen terjedt, hogy *Apponyi* vette kezébe a béke-kötés ügyét, nagy lett a meglepetés. Kedvező hangulatot keltett az is, hogy *Khuen-Héderváry* megcáfolta azt a hiresztelést, mintha az indemnitási tárgyalást akarná keresztül erőszakolni. A miniszterelnök kijelentette, hogy *esze-ágában sincsen*, semmi erőszakos lépést ő elkövetni nem fog.

(*A kibontakozás felé.*) *Apponyi Albert* gróf, mint egy későbbi telefon-tudósításunk mondja, tényleg megkezdte a tárgyalásokat a helyzet szanálására. Egyelőre egyes ellenzéki politikusokkal tárgyal, csütörtökre azonban *pártközi értekezletet* szándékszik egybehívni.

Viszont az ellenzék is precizirozza követeléseit, hogy egyöntetűen járhasson el. Az obstruálókat kijelentették, hogy akár népszerű, akár nem népszerű ember közeledik feléjük, *ha nem hoz tiszta, nyílt és világos megoldási tervet, célt nem ér*. Az obstruálókat belátják már, hogy márol-holnapra a változtatásokat nem lehet keresztülvinni, de legalább azt szeretnék látni, hogy legyen meg a komoly akarat és szándék. A magyar vezényleti nyelv záros határidőn belül való behozatalára komoly ígéretet akarnak kapni. Az „ibis-redibis”-féle beszédre nem adnak semmit. Ha *Apponyi* nem tudna mást mondani, ő sem kapna más választ, mint hogy folytatják az obstrukciót. Ha a harc elején nem volt elegendő az *Apponyi-féle* program, úgy most, a harc kilencedik hónapjában, szintén nem fogják beérni vele.

Holnap este a függetlenségi párt vita-rendező bizottsága a Fehér ló szállodában

ismét értekezletet fog tartani. A kívánságok, melyekkel az ellenzék a kormány elé lép, a következők: 1) Magyar vezényleti nyelv; 2) magyar jelvények; 3) magyar tisztképzés; 4) magyar nyelvű katonai igazságszolgáltatás.

Más oldalról jelentik a következőket: Politikai körökben a jeien helyzetet tartathatatlannak nevezik és keresik a kibontakozás útját. A miniszterelnök és Apponyi Albert gróf folyton azt hangoztatják, hogy a közel jövőben meg kell oldani a válságot.

Apponyi ma felkereste az összes ellenzéki vezéreket s kérte őket, hogy kívánságaikat konkrét formában közöljék a miniszterelnökkel.

(Görgei a nemzeti vívmányokról.) A magyar szolgálati nyelv mellett meggyőző érveket sorolt föl a visegrádi híres remete: Görgei Arthur, egy hírlapírónk, ki őt meginterjívta. Görgei így nyilatkozott:

Nem osztom azt a véleményt, hogy a magyar vezényszónak meghonosítása idő kérdése volna. De nem időböz kötött még a vezetőségnek sem, értem ez alatt azt a vezetőséget, amely a harcban disponál. Nem idő kérdése ez, hanem a jóakaratsnak és belátásnak dolga csupán, mert nem is sok jó akarat kell hozzá és nagy idő éppen nem, hogy a vezetőség párhuzamos sémát készíttessen a német és a magyar vezényszavakból, hogy az előbbinek magyar fordítását használhassa.

Természetes joga is a magyar nemzetnek, hogy országgyűlése a magyar vezényletvet követelje. De itt azután szorosán harciaszati szempontból egy dologra kell hogy kitérjenek.

Amikor a magyar országgyűlés követeli a magyar vezényszót, a mint követelheti is, ki kell terjeszkednem arra is, hogy a tiszt és altiszt birja a legénységnek anyanyelvét is; ha tót a legénység, a tótot, ha oláh, az oláht stb. S mint ahogy a magyar vezényleti nyelv nem időbeli kérdés, éppen ugy nem jöhet számba az, hogy nincs elég tiszt, aki magyarul tudna vezényleni. A magyar vezényszót a tiszt, már magasabb intelligenciájánál fogva is sokkal hamarabb sajátíthatja el, mint a közlegény, akinek erre rövid nyolc hetet szántak.

Én a magam részéről elegendőnek vélnem az egy esztendő szolgálati időt is. Teljesen elég ez — és itt közvetlen tapasztalatra és bevált sikeres eredményre hivatkozhatom — hogy a legénységet egy esztendőnek leforgása alatt minden irányban harcoképessé idomíthassuk.

Hogy összegezzem a mondottakat: a hadsereg semmiféle szempontból, semmiféle irányban nem szenvedne kárt, ha a magyar nemzet benne jogait érvényre juttatná.

(Az ikrek.) A kormánypárti klubban ma este egy sereg ujságíró körülfogta Mikszáth Kálmánt és megkérdezte tőle:

— Lesz-e béke? Fog-e engedni a miniszterelnök?

A nagy palóc elgondolkozott és azt mondta:

— Tudják-e maguk azt a históriát a hármassz ikrekről? Majd elmondom, ha nem tudják... Egyszer a kávéházban ül egy ember és kártyázik. Egyszerre csak jön a cselédje és azt mondja: „Téns-

ur, tessék hazajönni, a ténsasszonynak fia született!” „Majd megyek mindjárt!” — felelt az ember és kártyázott tovább. Negyedóra múlva megint szalad a cseléd: „Ténsur, az asszonynak még egy fia született.” Nagyt nézett az ember és azt mondta: „Még egy? De már akkor csakugyan megyek mindjárt!” Hanem azért a kártyázást nem hagyta még abba. Hát harmadszor is szalad a cseléd: „Ténsur, még egy fiu! Egy harmadik is!” De már arra letette a családapa a kártyát és ment haza, mondván: „Most már aztán igazán megyek, mert különben sohase lesz vége!”

Pauza. Aztán hozzátette Mikszáth:

— Gondolom, a miniszterelnök is így tesz majd. Az ellenzéknek volt egy követelése, aztán lesz még egy követelése és még egy harmadik is. Most aztán majd szalad ő is engedni, mert különben sohase lesz vége!

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Svihákok, operette.
Csütörtök: Mici hercegnő, bohózat.
Pentek: Mici hercegnő, bohózat.
Szombat: Katalin, operette.

A svihákok.

— Junius 28. —

Két kedves svihák közlésége mulattatta ma a szépszámú közönséget. Rózsa Lili és B. Szabó személyesítették a svihákokat, az ő ügyes mozgásuk, jellegzetes játékuk, szép énekülésük hozta első sorban a mai előadás sikerét. A közönséget mindjárt az első felvonás alatt jó hangulat fogta el, mely a következő felvonásokban mindinkább emelkedett. Rózsa Lili, mint B. Szabó büszkének lehetnek mai alakításukra.

Polgár Sándor és Karácsonyi Mariska szintén osztozkodnak a sikerben, küönösen az ének-részük zajos tapsokat aratott. A rendőrtiszt szerepét Bejczy játszotta, jobban mondva énekelte, mert éneke messzire tulszárnyalta játékát. Snájdig hadnagyok voltak Répássy Gusztó és Almássy Lola, kiknek fess megjelenése magában véve tetszett a közönségnek. Almássy Lola persze nem énekesnő, énekét nem is bíráljuk; mindenestre jól járt, hogy a szerző duettben írta az énekrészeket, így Répássy Gusztó hatalmas hangja erősen segített az ő hangfogyatékoságán. A hadnagyok később fürdő kosztumban jönnek a színpadra; itt azonban tulmennek a diskreció határán. Ha a fürdőköpeny véletlenül félre lebben, azon nem ütközik meg senki és megbocsájt talán mindent; de a lámpák elé állani és a köpenyt kibontani olyképp, mintha azt akarnák mondani: Ime, tessék! ez egy kissé erős és sok.

Igen ügyes volt Sarkadi. Az ő rendőre valószínű Frosch alak a Böregérből; kedves és hatalmas komikai erő volt benne. Ugyancsak jól játszott Somlai a féltékeny olasz szerepében és a nyílt színen felhangzott tapsot derekasan megérdemelte. A többiek kisebb-nagyobb szerepekben nem rontottak.

Orbán Arpád karmesteré az érdem, hogy az operett zenei szempontból szépen érvényesült. A karok és a darab kiállítása a közönség meglegedését vívták ki.

Carolus.

* Mici hercegnő. Csütörtökön lesz a „Mici hercegnő” bemutatója, mely Feydeau egyik leg-sikerültebb bohózata. A darab hatása hasonló az „Osztrigás Mici”-éhez, melynek folytatását alkotja. Érdekes a darab második felvonása, mely a Maximban játszik s a mel. ben Almássy Lola és Sarkadi a cake-walk táncot járják. A darab szövegét az alábbiakban ismertetjük:

Egy párisi nevelőintézetben Szeorgiusz főhercegért, az orkániai trónörökösért (aki egy párisi liceumban folytatja vidám diák-kalandok közepette

tanulmányait) eljön Pecsényev herceg, orkániai nagy-követ, hogy őt mint királyt üdvözölje és magával vigye a követség estélyére. Szeorgiusz azonban megugrik két pajtásával, mert Páris éjjeli életét szeretné megismerni, mielőtt a trónt elfoglalja. A második felvonás a Maxim-féle restaurantban játszik. Pecsényev herceg felesége, aki nem más, mint az Osztrigás Mici, férjétől megszabadulva a Maximba, régi diadalai színhelyére megy. Itt összekerül az ifju királylyal, vele cake walkot jár. Eközben megjelenik Pecsényev Mici elsőik Arnolddal, a követségi tanácsos inasával. A harmadik felvonásban a követségi tanácsos lakásán vagyunk. Itt kezdődik a mulatságos bonyodalom Mici és férje, valamint a követségi tanácsos és felesége között. A negyedik felvonásban Pecsényev az ifju királynak, hogy a lumpolásoktól visszatartsa, egy állatú barátját keres. Ezt megtalálja Osztrigás Miciben, és ezt játéza a király kezére, anélkül, hogy tudná, hogy ez a Mici az ő felesége; de nem is tudja meg sohasem. A bonyodalmak igen mulatságosak, ötletesek és szellemesek, és persze a modern áramlat pikantiáitól nem mentesek.

Botrányok a pápa temetésén.

(Ki lesz az új pápa?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 28.

Leó pápa temetésén kinos botrányok fordultak elő, melynek oka a temetési szertartás rendezetlenségében keresendő. Oreglia kamerlengo szigoruan meghagyta, hogy csak a programban megállapított hivatalos személyiségek bocsájthatók be a temetési szertartáshoz, mégis közel kétezer illetéktelen ember jelent meg a helyiségben. Ezek részben a vatikáni emberek rokonai, ismerősei voltak, részben pedig tiltott uton, pénzért jutottak jegyekhez. Szóval nagy jegypanama volt a pápa temetése alkalmából, ami minden jóérzésű embert fölháborított. A külföldi hatalmasságok képviselői s az idegen bibornokok órákig bolyongtak a Vatikán folyosóin s nem akadt senki, aki utbaigazította volna őket. A szertartás alatt a vatikáni kamarások és hivatalnokok a hölgyekkel társalogtak hangosan.

Legnagyobb megbotrányozást keltette a közönséges durva deszka álvány, melyre a pápa koporsóját piszkosan öltözött ingujjas munkások helyezték. Egy egész óra telt el, míg a koporsót a tudták emelni az álványra s a késedelmezés miatt nagy volt a zugolódás a megjelent előkelőségek között. A templomi kar négy-szer is elénekelte a Benedicnust, hogy valamivel kitöltse a nagy szünetet.

Oreglia kamerlengo belefáradt a hosszas várakozásba s félórára visszavonult a termelbe. A temetés rendkívül kinos benyomást keltett s a legutóbbi kongregáción szenvedélyes vita tárgyát képezte. Oreglia megígérte, hogy szigorú vizsgálatot fog ez ügyben indítani s megbünteti azokat a kamarásokat, akiket mulasztás terhelt. Egész Róma, a pápai temetés botrányáról beszél.

Ami a tiaráért való küzdelmet illeti, arra vonatkozólag a következőket jelentik Rómából:

Egy mérsékelt irányzatú kardinális egy ujságíró előtt kijelentette, hogy Rampolla kétségtelenül huszonhat szavazatot fölött rendelkezik. Egyetlen „accessit” biztosítaná neki a kétharmad többséget. Rampolla megválasztását ugy lehetne megghusítani, ha azok a kardinálisok, akik Rampolla terveit, irányzatát és céljait nem helyeslik, egyesülnének. Ez azonban eddig nem történt meg és valószínűleg nem is fog megtörténni. Capecestrato, Oreglia, vagy Vanutelli szintén husz vagy több szavazatot tudnának maguknak biztosítani.

Olaszország népe Oregliában látja a jövő papát. Jobban szeretnék ugyan, ha a „vörös pápa“, Gotti lenne az új pápa. Azt beszélik, hogy Gotti lenne igazi atyja a szegényeknek, aki az egyház javait a szegények javára fordítaná. Rómában azt híresztelik, hogy Misard vatikáni francia nagykövet erősen korteskedik Rampolla jelöltsége mellett.

A bileki katasztrófa.

(Ujabb részletek, a vizsgálat.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 28.

Csak most derülnek ki a bileki katasztrófa borzalmas részletei. A katonai hatóságok ugyan szigorúan titkolnak mindent, de lassankint mégis lehull a lepel erről a nagy tragédiáról.

Egyik előadás szerint a bileki utat folyó hó 20-án 3 óra 40 perckor kezdte meg a 12 ik ezred egyik zászlóalja Török és Grünzweig ezredek parancsnoksága alatt. Utóbbi, akit brutálisága miatt felsőbb katonai körökben is jól ismernek, az indulás előtti napon azt a parancsot adta ki a legénységnek, hogy aki ki mer dőlni a sorból, az kikötést és kurtavasat kap.

A csüggedt és fáradt katonákat ez a fenyegetés még levertébbé tette.

Dél előtt 10 órakor harcászati összeütközés volt, melynek végétével az ezred minden pihenés nélkül tovább ment. Később aztán egy árnyékalan kútnál két percnyi pihenőt tartottak. A kutban bűdös, férgekkel telt víz volt, mint a hercegóc kutakban mindenütt. Ekkor már 50 fokra emelkedett a hőmérséklet.

A pihenő után tovább mentek s a legénység ekkor már rakásszámra dőlt ki a sorból. A tiszték a földnél fogva húzódtak a roskadozó embereket.

Csepelicánál az ezredorvos jelentette, hogy milyen veszély fenyegeti a legénységet. Grünzweig ezredes azt válaszolta:

— Mindegy, ha mind kidől is, masirozni kell!

Megtörtént, hogy mikor egy ember kidőlt, a kapitány leszállt a lóról és kardlappal elkezdte ütlegelni a földön élettelenül heverő bakát. A századbéli hadnagy nyomtatékosan válaszolt a kapitánynak:

— Ez az ember halott!

A kapitány csak félvállról vetette oda:

— Ah dehogy, csak markíroz a disznó...

Pedig az az ember már tényleg halott volt.

Csepelicától Bilekig az országut mellett félkörökben úgy heverték a katonák, mint akár egy véres ütkezés után a csatamezőn.

Délután egy órára úgy megfogyott az ezred, hogy egyes századokban alig volt 4–5 ember. Nevetséges látvány volt, mikor Dragomir tábornok előtt a defillirozásnál egy százados lóháton menetelt s utána egy száll ember haladt, aki az egész századból megmaradt. Az ezredes oda szolt neki:

— Kapitány ur, kölcsönözzön ki magának néhány ember.

A defilé alatt a katonai zenekar képtelen volt játszani. A generális ezért meg is fedte a karmestert. A tiszték nem is törődtek a legénységgel, mulattak és csak akkor ugráltak föl, mikor értesültek, mily rémes pusztítást végzett soraikban az ezredes kegyetlensége.

Kapkodás, lótas, futás jellemezte az egész ezredet. Élettelenül, hason, arcon, s háton heverték mindenfelé a kidőlt bakák. A szomorú látványtól Dragomir tábornok szemébe könnyek ültek s ő magais a legerélyesebben hozzálátott a mentéshez.

Este fél 9 óráig 15 halott volt s a láger rögtönzött koporsó gyárrá alakult.

Egy őrsvezető beleőrült kinjaiba és kapitányát, ha ez féltre nem ugrik, leszurja. Ezután a Trebesica folyóba akart ugrani, de mielőtt megtehetné volna, megölte a napszúrás.

Komáromból, az ezred székhelyéről szintén különös dolgot hoz hírül a táviró. A vizsgálat eredményét rendkívül titokban tartják. Annyi azonban már most is kiszivárgott, hogy a katasztrófa sokkal nagyobb arányú, mint azt eddig a lapok szellőztették.

Egy komáromi fiu levelet irt özvegy anyjának, a melyben elmondta, hogy az első napon 14, a második napon 9 ember halt meg, négyen megőrültek s később ezekből is meghalt kettő.

A betegek száma 480, és ezekből alig gyógyul fel egy negyede.

Az esetről most már semmi további jelentést nem tesznek, mert a hadbírótság kiszállt és ennek működését nem akarják gátolni.

MULATSÁGOK

(—) Hangverseny Marillán. Kedves, sikerült ünnepet és mulatságot rendeztek, a mint lapunknak írják, a kies Marilla-gyógyhelyen, a fürdő igazgatójának és alapítójának, dr. Hoffenreich Mórnak születésnapja alkalmából, a hó 26-án. Az ünnepeltet a gyógyintézet közönsége nevében Deutsch Bernát, az aradi izr. hitközség elnöke üdvözölte hosszabb, lendületes beszéddel, kiemelve dr. Hoffenreichnek a gyógyhely alapítása és fejlesztése körül szerzett érdemét, a melyeket a szülő, a ki — ugymond — tizenkilenc éve látogatja Marillát, legjobban tud méltányolni. Ezután az olvasóteremben hangverseny volt, a melyen Vertán Etus kisaszszony zongorán, Sternberg Géza hegedűn és dr. Hoffenreich Sándor zongorán több, kiválóan sikerült zeneszámot adtak elő, Gerő Károly, a jeles színműíró ötletes, állandó derűtséggel kísért szabad előadást tartott a marillai intimitások és nevezetességekről. A közreműködőket zajosan megtapsolták. A hangversenyt, a melynek Csillag dr., a gyógyhely egyik orvosa volt avatott kezű rendezője, rövid ideig tartó tánc követte.

Dühöngő öngyilkos.

(Részeg ember merénylete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 28.

Kalandos öngyilkossági históriája volt ma a rendőrségnek egy elmebajos öngyilkos-jelölttel. A rendőrséget és az inspekciós orvost telefonon hívták a Fejsze-utcába, ahol — így jelentették — *revolverrel megölte magát egy fiatal férj.*

A hatóság emberei kimentek, az öngyilkos jelöltet élve találták s mikor az orvos megakarta vizsgálni, a holtnak vélt ember megtámadta a rendőrtisztet és az orvost, megakarta fojtani őket. Végre meg kellett kötözni, így szállították be a kórházba.

Az eset részletei a következők:

A fejsze-utca 2 ik számú házban délután hat óra tájban öngyilkossági kísérletet követett el Recski Pál 27 éves nős napszámos. Rimánóczy Zsigmond rendőrtiszt és dr. Brück Gyula kerületi orvos kimentek az öngyilkosság színhelyére s a szobába nézve Recskit az ágyban mozdulatlanul fekvő találták. Vér nem volt ugyan látható, de az asztalon feküdt egy hat lövetű revolver, melyben csak négy golyó volt.

A fegyver mellett egy levél volt, melyet Recski az anyjához és a nővéréhez irt. Ebben meghatóan bucsuzik tőlük, 26 koronát mellékelte a levélhez, s meghagyta, hogy ebből a pénzből milyen adósságát fizessék ki. Öngyilkossága okául a levélben azt hozza föl, hogy

felesége hűtlen lett hozzá, kis gyermekét magával vivén, elhagyta őt, kéri hozzájárzását, hogy gyermekéről gondoskodjanak.

A rendőrtiszt faggatni próbálta Recskit öngyilkossága felől, de feleletet nem tudott nyerni. Brück Gyula dr. erre meg akarta vizsgálni az öngyilkost, mert külső sérülést nem lehetett látni rajta. Mikor hozzáfogtak a levétkötéséhez, Recski felugrott az ágyból, neki ment az orvosnak s a rendőrtisztnek s meg akarta fojtani őket. A dühöngő embert nagyhezen megfékeztek, előhívták a mentőket s ezek kocsián megkötözve a kórházba szállították.

Az uton, míg a mentőkocsi a kórházba ért, a páciens egyre dühöngött, ordított, alig bírta lefogva tartani. A kórházban aztán megállapították, hogy Recski erős alkohol mérgezésben szenved, mértéken felül ivott s minden bajnak ez volt az okozója.

A szomszédok és a házbellek tanúsága szerint Recski két lövést tett a szobájában, azonban részeg állapotában nem tudta eltalálni saját magát.

Sex Heintze a Marosban.

(Egyenruhás szabadúszók.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 28.

Az Aradi Athletikai Klub titkárától keserű, szatírával telt levelet kaptunk. A klub érdemes titkára gunya minden nyílával, szarkazmusa minden erejével támadja az aradi rendőrkapitányi hivatalt. Azt panaszoja, hogy amerikai izü tréfát ütnek a klubbal.

Elmondja a levél, hogy az aradi atletikai klub az idén is, mint az elmúlt nyáron, országos uszóversenyt rendez a Maros szöke hullámain. Már pedig mi egy uszóverseny első kelleke? A tréning. Es m kell a tréninghez? Rendőri engedély. — Meg kell itt említeni, hogy az aradi rendőrség, egész teljesen és indokoltan, megtilotta a fürdést, uszást a szabad Marosban. Minthogy pedig a mi aradi versenyzőink jóelőre megakarják szerezni maguknak az első kelleket, a tréninget, a rendőrséghez folyamodtak engedélyért.

Nos, az engedélyt meg is kapták, de bizonyos megsztitással. A rendőrség határozatában megengedte, hogy az Aradi atletikai klub tagjai kellő óvintézkedések mellett gyakorolják magukat az uszásban, de csak úgy, ha

„az uszó gyakorlat alkalmával a résztvevő tagok egyenlő színű, sötét, térdig érő uszónadrágot és a felső testet takaró egyenlő színű mezt (trikó) viselnek“.

Ez a trikós határozat azonban meglehetősen ellenzésre talált az atléták körében. Erezték, hogy a rendőrség valóságos gyámkodást gyakorol fölöttük.

Az egyik atléta, aki szerfölött hajlik a bölcselkedésre, így morfondált:

— Mi a célja a rendőrségnek? A versenyen, ezer kíváncsi néző és nagy női közönség előtt szabad lesz Adámkosztümmel hárós öltözetlenségben uszni. Most, mikor gyakorolni akarunk, mikor senki, vagy nagyon kevés embert láthat bennünket, egyenruhába kell bujnunk. Hol itt a logika? Nem találom a logikai kapcsolatot ott sem, a hol egyenlő színű uszónadrát ír elő a rendőrség. Mért ne lehessen az egyiknek sötét, a másiknak fekete uszónadrágja? Milyen közbiztonsági vagy közérkölciségi érdek függök egyáltalán a sötét színű nadrághoz?

Amíg így töprengött a nagyon sok mindenre kíváncsi atléta, addig a klub vezetősége a rendőrségi határozatot megfelelőbbzte a tanacshoz, abban a reményben, hogy ez enyíteni fog a szigorú forstrifon.

Az atléták, akik nagyon soknak találják az előirt gyakorlatozó ruhát, értesülésünk szerint a bel-

ügyminiszterig felebbezik ügyüket. Amíg azonban a miniszter dönteni fog ebben a pikáns kérdésben, addig érvényben marad az aradi rendőrség lex-Heintzje, nagy szomorúságára azoknak a versenyzőknek, akik formás idomaikkal akarnának egy kis szenzációt kelteni a Marosparton.

Szalmaözvegy-történetek.

(Három kis epizód.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 28.

Érdekes történeteskén mulatnak most egy bácskai városban. F. Károly fiatal ügyvéd ez-éltt négy héttel nyaralni küldte a feleségét az aradosához, aki Szepesmegyében lakik és mint igazi „zipser“ egy árva szót se tud magyarul. Az asszonyka rendre irt haza a boldogságtól áradozó leveleket, amelyekben örömmel jelentette, hogy egészsége napról-napra javul és a kis gyermekeknek is jót tesz a hegyi levegő. A férj pedig vigan lumpolt és bánatosabbnál-bánatosabb leveleket irt a feleségének.

Egyszer csak azt írta az asszonyka, hogy az ő kis ura ezentul ne magyarul, hanem németül írja leveleit, hogy a mama is megértse azokat. A férj, aki telivér kecskeméti gyerek és a német szóhoz annyit sem konyít, mint a hajdu a harangöntéshez, egy barátját kérte föl, hogy diktáljon neki buval, epedéssel teli szalmaözvegyi levelet. A hü barát készségesen vállalkozott a levéldiktáló szerepére. Négy nap mulva bámulatos dolog történt. Hazaérkezett az asszony gyerekestől, mamástól és ané'kül, hogy egy szót szólt volna a férjéhez, a butorait fölpakoltatta és hurcolkodni készült. A férj nem tudta mire vélni a dolgot, míg végre kiszült, hogy az ádozatkész barát német levele okozta az egész főfordulást. Kiderült ugyanis, hogy a levél tartalma egészen másfolyan, mint a férj uram gondolta s híven írja le a szalmaözvegy összes kalandocskáit. Csak nagy nehezen sikerült a duzzogó asszonyt kiengesztelni s a „tévedésről“ felvilágosítani.

Az édes kibékülésnek azonban csak ezután következett a csattanója. A féltékeny fiatal asszony ugyanis rákényszerítette a férjét, hogy a jóbarátot rágalmozás címén beperelje a bíróságnál — a jóbarát pedig tanukkal készül igazolni, hogy a levél tartalma az utolsó betűig megfelel a valóságnak.

A második történet egy hirdetésről szól, mely néhány hét óta naponként megjelent a budapesti lapok hasábjain. A hirdetés így szól:

Intelligens vagyonos

középkori szalmaözvegy urali óhaj, kellemes szórakozás céljából megismerkedni magas, szőke hajú, fess, fiatal, művelt hölgy. Ajánlatok teljes címmel „4 hónapig szalmaöz egy“ jellege alatt kéretnek a kiadóhivatalba.

Ezt a híresztelést elolvasta K. S. miniszteri hivatalnok és mint aféle szegény férj, aki esztendőnkint csak néhány hétig élvezheti az arany szabadságot, amikor a felesége fürdéz, felhasználta a kedvező alkalmat és levelet irt a „kiadóhivatal“-ba. Másnap meg is jött a válasz. Nem postán, hanem egy öreg, töpörödött asszony hozta. Azt írta a levélben a bájos ismeretlen, hogy örül az ismeretségnek és kéri K. urat, hogy este 8 órakor várja a Baross-szobor előtt. Ismertető jelképen forgassa a sétatálcáját. Utóirat gyanánt még azt kérte, hogy K. ur jutalmazza meg valamivel a sorok átadóját, aki szegény, nagy családdal bíró asszony. K. S. gaviellának akart mutatkozni és adott az asszonynak öt koronát. Este 8 órakor pedig elment a Baross-szobor elé és várt. Hiába for-

gatta azonban a botját úgy, hogy a csuklója is belefáradt, az ismeretlen nő nem jött. Két órai várakozás után dühösen vágatott ki Os-Budába, hogy kárpótolja magát. Itt ráakadt rendez szalmaözvegyi társaságára és poszusan mesélte el a vele történeteket. Mekkora volt azonban csodálkozása, amikor a társaság két férfi tagja éppen olyan utóiratot levelet mutatott fel, amelyet a bájos ismeretlentől kaptak. Ok is adtak az öreg asszonynak néhány koronát, de a találkán hiába jelentek meg. Nem volt nehéz kitalálni, hogy valami ügyes szel-hámosnő él vissza a derék szalmaözvegyek jöbismőségével és ily módon nem megvetendő jövedelemre tesz szert. A becsapott szalmaözvegyek erre vidám pohárköszöntések közt megfogadták, hogy majd jövőben óvatosabbak lesznek.

A harmadik történet már komolyabb természetű és — tettenérésről szól. Ez a legkellemetlenebb helyzet. Nem lehet tagadni, kibeszélni, félremagyarázni az elkövetett dolgot. A tárgyalásokon a vádlottak szabadulni igyekezve, mindenféle cselhez, csalafintasághoz folyamodnak, letagadják születésüket is, ha azonban tetten érik őket, elkényszeredve megla-pulnak, mert tudják, hogy a ravaszság, a fufang, a tagadás itt már nem segít...

Egy ilyen tettenérés, még pedig a fényesebb fajtából, foglalkoztatja most egyik előkelő fürdőhely közönségét. Ott bérelt drága pénzért kényelmes villát B. budapesti nagykereskedő szép, bogárszemű, feltűnően fess felesége számára. O maga csak vasárnap reggeltől estig időzött a fürdőhelyen, mert hát ami fő: az üzlet. Három héttel ezelőtt költözött be a szép asszony és a fészek ma már — üres. Es ezt minden vendég tudja, mert hát ő nagyságának nemcsak a termete feltűnő, hanem a viselkedése is. Mikor a vendéglő előtt ült, a parkban sétált, vagy a telepen kurizáltatott magának, általános bámulat tárgya volt, sokat foglalkoztak vele, fésztelen modorával és folyton váltakozó udvarlóival. Mi sem természetesebb tehát, hogy amikor egy szép napon elutazott. Mindenki tudta ezt és szájról-szájra adták az okot is: a férj tettenérte. Vasárnap este kisetett a vonathoz, de nem utazott el, egy másik uton visszatért és a következő órában a hűtlenségen kapott asszonynak tényekkel bizonyította, hogy az asszony verve jó. Másnap korán reggel együtt utaztak Pestre és ma már ott fekszik a válókereset a budapesti polgári törvényszéknél. A legklasszikusabb a dologban, hogy a válópórt nem a férj, hanem az asszony indította meg.

Halálos zuhanás.

(Egy kis fiu katasztrófája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 28.

Az élővizcsatorna partján ma délután 6 óra felé halálos szerencsétlenség történt. Egy kis fiúka lezuhant a part melletti fűzfák egyikéről, még pedig oly végzetesen, hogy a nyakát kitörte és holtan terült el a fa alatt.

A szerencsétlenség részleteiről a következőket jelenti a rendőrség:

Sinkó István 11 éves fiú pár évvel fiatalabb öccsével, ma délután a Vágóhid-utca melletti élővizcsatorna részen fürdött. A fiúk vidáman lubickoltak a sekély vízben s eszük ágában sem volt arra a katasztrófára gondolni, amely nemsokára egész váratlanul bekövetkezett.

Mikor a fürdést megunták, Sinkó István azt a javaslatot tette, hogy horgásszanak a csatornában. Öccse örömmel vette az indítványt.

Mivel pedig semmiféle eszköz nem volt kéznél, amivel ezt a mulatságot meg lehetett volna tenni, a kis Pista vállalkozott, hogy majd ő felmászik a közeli fák egyikére s letör egy nagy galyat, amely után az apró halak szívesen fognak kapdosni.

Igy is történt. A vízből kiment a partra s felkuszott az ott álló egyik fűzfára, annak is a legtetőjére.

Odafent megragadott egy ágat és hozzálátott a letéréshez. Időközben azonban az ág nagyot roppanva letört s a fiúcskát is magával rántotta a földre. Sinkó István tíz méternyi magasságból zuhant le a kemény talajra, ahol eszméletlenül terült el.

Öccse látva a szerencsétlenséget, keserves sirásra fakadt, a mire néhány ott járó ember figyelmes lett. Majd bementek egyik közeli kereskedésbe, ahol telefon van és jelentették a rendőrségnek, hogy a Vágóhid utca végén baleset történt. Egy fiú lezuhant a fáról és kitörte a karját. Igy szólt a híradás.

E jelentésre Posgay Lajos dr. főorvos Rimánóczy Zsigmond rendőrtiszt társaságában kiment a helyszínre s ott megdöbbenve látták, hogy a kis fiú meghalt. A fáról leesve nyakszirijére zuhant, azt kitörte és rögtön kiszívedett.

A kis holttestet elvitték Sinkóék Vágóhid-utca 19. számú lakására, a honnét holnap fogják eltemetni.

HIREK.

A háziezred a hadgyakorlaton.

— Az indulás. —

Arad, július 28.

A katonák erős napjai elérkeztek: megkezdődtek a hadgyakorlatok. Az aradi 33-ik gyalogezred holnap szerdán indul a manőverre. Bizony egy darabig nélkülözni fogja Arad a szürke parólis katonákat, s nem mondunk újat, ha a női szíveket is kapcsolatba hozzuk a katonák távozásával.

Az indulás reggeli öt órakor lesz. A katonák a helyőrségi templom előtt gyülekeznek. Előhozzák az ezred zászlóját, rázendítenek a Gotterhaltéra, imára vezényelnek, s zeneszó mellett elindulnak Új-Aradon át.

Az első pihenő Fibisen lesz Innen egészen Vermesig menetelnek, hová augusztus 4 én érkeznek meg Itt kezdődnek azután a brigádgyakorlatok, melyeket megelőzőleg négy hétig folytak Aradon az ezred gyakorlatok.

A brigádgyakorlatokon részt vesz a 33-ik gyalogezred a fehértemplomi 2-ik zászlóaljával együtt, továbbá a temesvári 61-ik és a temesvári 29-ik gyalogezred. A gyakorlatok Buziás, M. Szákos, Szinérszeg, Niczkya falva környékén folynak, s lehúzódnak egészen Lippa környékére.

Lippa táján tartják a zárógyakorlatokat, melyeken a király is jelen lesz, s vele együtt a trónörökös, közös hadügyminiszter és a csapatfőnökök.

Szeptember 4-én érnek véget a zárógyakorlatok, s ekkor következik a várva-várt lefúvás. Hogy az idén lesz-e örömük a katonáknak a lefúvásban, az még kérdés. Attól a manővertől függ, amely a képviselőházban folyik, s bizony megeshetik, hogy a lefúvás után kivételesen nem fognak leszerelni.

— Rekvium a papáért. Az anyaszentegyház nagy gyászából Arad város katolikus hívei is kivették részüket. A mióta a „lum: n de esolo“ pápája, XIII. Leó elhunyt, naponként fölhangzottak a minoriták Kölcsey utcai ideiglenes templomában az áhitatos ima hangjai, amelyek

örök nyugodalmat kértek az elhunyt egyház-fejedelem nagy lelkének. Ma délelőtt 10 órakor tartatott meg aztán az ünnepélyes gyászisten-tisztelet. A hívők részvéte imponánsul nyilatkozott meg. A templom zsufol sig tömve volt áhitatoskodókkal, kik közül nagy részt — különösen a nők — talpig gyászban jelentek meg. Nem egynek szemében ott lehetett látni a részvét és fájdalom könyveinek csillogását. Az engesztelő szentmise áldozat 10 órakor vette kezdetét. Csák Czirjék dr. rendfőnök plebánoshelynök celebrálta, *Novák Adorján, Székely Polikárp, Monay Ferenc, Wild Eodre dr. és Egger István* rendtagok segédletével. A szentmise végeztével a templom közepén felállított ravatalhoz, melyet a gyertyák fényözönében a pápai tiara, a pásztorbot és pápai kereszt díszítettek, vonult a papság, s a celebráló rendfőnök harangzugás között beszentelte. A requiemmen résztvettek a hatóságok képviselői is, többek között *Varjassy Lajos* h. polgármester, *Kádas Kálmán* főjegyző, *Virágh Lajos* főmérnök, *Posgay Lajos dr.* főorvos, *Telacu György* gör. kath. esperes, *Embey István* h. pénzügyigazgató és még számosan.

— **Cukor-iparunk válsága.** Távirataink közt el van mondva, hogy *Körber* osztrák miniszterelnök és *Böhm-Bawerk* pénzügyminiszter ma Ischlben kihallgatáson voltak a királynál. A felség d. e. 10 óratól 11-ig fogadta őket. A cukorkérdés felől tárgyaltak, a mely ügyben eddig Magyarországgal nem sikerült megegyezni. Mint budapesti tudósítónk jelenti, a dolog kényes állása miatt s főleg azért, nehogy az ügy a magyar lapokban szellőztetve legyen, a mai *audiencia lefolyását és eredményét a legszigorubb titokban tartják.* Annyi még is kiszivárgott, hogy néhány nap múlva ebben a tárgyban egy *szükség-rendelet* fog megjelenni. A helyzetet igen komolynak mondják. Az egész birodalom cukor-iparáról van szó, a mely *halálos csapást kap, ha augusztus hó 7-ig törvényhozásilag nem sikerül rendezni.* Ha a rendezés be nem következik, *Anglia a magyar cukorra kiveti a megtorló vámot* s ennek beláthatlanok lesznek a következményei.

— **Az aradi huszárezred áthelyezése.** A mult hetekben előkeiő katonai forrásból vett értesülés alapján megirtuk, hogy a *csász. és kir. 3-ik huszárezredet* a jövő tavasszal *Aradról* a galicai Grodek-be helyezik át s a Hadik-huszárok helyét a jelenleg Lembergben állomásozó 12-ik huszárezred foglalja el. Ez az értesülésünket megerősíti most a közös hadügyminiszterium egy hivatalos kiadványa, mely a tavasszal végbenmő helyőrségváltozásokat sorolja fel. E szerint a VII-ik (temesvári) hadtest keretében a következő változások lesznek:

A 29. gyalogezred egy zászlóalja Temesvárról Nevesinjébe megy, a 101. gyalogezred törzskara Fehérttemplomból Bécsbe, két ugyanazon ezred 1 zászlóalja Fehérttemplomból Lajta melletti Bruckba; a 3-ik huszárezred (hadkiegészítési parancsnokság nélkül) *Aradról Grodekbe*; a 39. gyalogezred 2. zászlóalja Nevesinjéből Debrecenbe; a 43. gyalogezred törzskara 2. zászlóalja Bécsből Karánsebesre, a 43. gyalogezred 3. zászlóalja B.uckból Fehérttemplomba; a 12. huszárezred (hadkiegészítő parancsnokságnélkül) *Lembergől Aradra*, a 39. gyalogezred egy zászlóalja Debrecenből Temesvárra, a 43. gyalogezred 4 zászlóalja Karánsebesről Fehérttemplomba, a 101. gyalogezred egy zászlóalja Fehérttemplomból Békéscsabára.

— **Fascho miniszteri tanácsos nyugdíjban.** *Fascho-Moys Sándor dr.* miniszteri tanácsos, aki a belügyminisztériumban a városok ügyosztályát vezeti, mint értesülünk, az ősszel nyug-

dijba megy. *Fascho dr. Aradmegyében* előkelő rokonsággal bir, van itt földbirtoka is, a mely után virilis tagja Aradmegye törvényhatósági bizottságának és mint a városi ügyek intézője Arad közigazgatási életében is nagy szerepe volt mindenkor intézkedéseinek és leiratainak. Nyugdíjaztatása előtt végleges alakban elkészítli törvénytervezetét, amely hivatva lesz a városok jogát a vármegyei törvénytől külön megállapítani.

— **Petőfi napja.** Haló porainak nem vetetünk ágyat, sirját az anyaföldben hiába keressük. De ha hamvainak nincs is helye a hazában, hiszen nem tudjuk hol porladnak, de emlékének van oltára minden magyar ember szívében. Július 31-én lesz ötvennégy éve annak, hogy *Petőfit* a segesvári csataterén utóijára látták. Ötvennégy esztendeje ezt a napot mindenkor megünnepeli az ország és az idén is mindenütt nagyobb Petőfi-ünnepségek lesznek.

— **Eljegyzések.** *Boér Kálmán dr.* tordai szolgabíró eljegyezte Aradon *Heppes Szeréna* kisasszonyt, báró *Bohus Istvánné*, szül. *Czárán Eszter* urnő bájos leányát.

Bisztriczky József aradi nagykereskedő, szőlőbirtokos és temesvári virilista, Aradváros társadalmának közkedveltségű, tekintélyes tagja eljegyezte *Csutak Médi* kisasszonyt, Arad egyik legbájosabb hölgyét.

— **XIII. Le és az új lugosi püspök.** *Lugosról* táviratozzak lapunknak: Rómából ideérkezett magánlevél szerint a pápa halálos ágyán meghagyta *Rampolla* bibornoknak, hogy az új lugosi gör. katolikus püspöknek: *dr. Hosszu Vazulnak* küldjön ajándékképp egy *gyémántokkal megrakott arany keresztet.* Hosszu püspök beiktatásának napja még bizonytalan. Valószínűleg csak a pápaválasztás után történik meg.

— **Házasság.** *Schuch Ferenc*, az aradi Millennium vendéglő és Japán-kávéház egyik tulajdonosa, ma tartotta esküvőjét *Fritz Ilona* kisasszonnyal, *Fritz József* törvényhatósági bizottsági tag, a Mokus-vendéglő tulajdonosának szép leányával. A polgári házasságkötés délelőtt volt *Szondy Béla* anyakönyvvezető előtt. Tanúk voltak: *Varjassy Lajos* polgármester-helyettes és *Braun Gusztáv* vendéglős. Délután 6 órakor a fiatal házaspár frigyét a Kölcsey-utcai katolikus templomban egyháziilag is megáldották.

— **Változások az egyházmegyében.** A családi megyés püspök az arábbi segédlelkészeket disponálta: *Lengyel Ferencet* Orsováról Apátfalvára, *Schmidt Ferencet* Apátfalváról Mezőkovácsházára és *Kovács István* felszentelt lelkészt Orsovára.

— **Olcsóbb lesz a telefon.** Egy bécsi köznyomatot jelenti: A magyar posta- és táviratigazgatóság nagyobb szabású telefonreformon dolgozik. A telefon díjakat *tetemesen lejjebb akarják szállítani.* Az interurbán vezetéseken be akarják hozni a zónatarifa rendszert. Ettől a telefon közlekedés jelentős emelkedését várják.

— **Debrecen a nemzeti követelményekért.** *Debrecenből* táviratozzák: Az itteni *szabadelvű párt* ma tartott közgyűlésén egyhangulag és nagy lelkesedéssel kimondotta, hogy a hadsereggel szemben fölmerült *nemzeti követelmények mellett állást foglal.*

— **Mikor lesz nyár?** Be kell ismerni, hogy az idei időjárás következetes a szeszélyességben. Minden évszak bővelkedett az abnorm-vissággal s így nem vehetjük rossz néven, hogy ha a nyár sem marad hátra a szeszélyességben. Sültünk föl-tünk már 40 fokos melegben, dideregünk felöltöben s ez a két szélsőség következetesen váltogatja egymást. Alig volt most egy-két kellemes napunk, ma már — július végén — megint egész jóleső érzéssel elcipeljük a felöltőt. A mosolygó nyári égbolt helyett

szürke felhők loznak a fejünk fölött s őszi szél rázza a fákat. Az országos meteorológiai intézet sem biztat valami jóval, mert ma zivatart és esőt jelez, bár őszintén szólva, ez inkább bizalommal tölthetné el az embert a jövő iránt, mert az idő köztudomás szerint szereti lecáfolni az időjósokat. Csakhogy az idén ebben is abnormis s így nyár közepében érdeklődéssel várhatjuk, hogy tulajdonképpen mikor lesz a nyár?

— **A Szegedi Napló jubileuma.** Ma július 28-án volt huszonöt esztendeje, hogy a *Szegedi Napló*, a vidék eme kiváló organumának első száma megjelent. Azóta a sikereknek egész láncolatát fűződik a szegedi sajtó ezen tekintélyes lapjához. A Szegedi Napló régi, vezető emberei közül *Kulinyi Zsigmond* kezdettől fogva tehát 25 éve áll a lap élén; *Békefi Antal* szerkesztő 23 éve van a lap közelékében és *Tömörkény István*, a jeles író 14 év óta. A Szegedi Naplót *Endrényi Lajos* és *Bába Sándor* alapították. Mostani kiadója *Engel Lajos*. Négy év múlva a *Szegedi Híradó* is fog jubilálni. Akkor lesz ötven éve annak, hogy Szegednek ez a legrégebb napilapja megkezdte pályafutását.

— **A Boros Beni téri hetiplac létesítése** érdekében alakult végrehajtó bizottság ma küldöttségileg felkereste *Sarlot* Domokos főkapitányt s megkérte, hogy a mondott helyen már 1891-ben engedélyezett piac újból való felvételét támogassa. A küldöttség kedvőző választ kapott a főkapitánytól.

— **A cipészsztájk vége.** Az aradi cipészek termelő szöve kezében tudvalevőleg sztrájkoltak a munkások. A sztrájk ügyében ma délután 6 órakor *Zubor Andor* rendőrfogalmazó elnöklete alatt békéltetési tárgyalás folyt le. Mindkét részről kölcsönösen engedtek, mire létre is jött egy megegyezés. A segédek azonban azt kívánják, hogy három hónapon belül ne bocsáthassák őket el. Mivel az igazgatóság erre nem volt felhatalmazása, a tárgyalást elhalasztották. A segédek addig nem állnak munkába, míg erre nézve is nem lesz megegyezés.

— **Titkos gyűlés a gainai havasokon.** A *M-g* ma esti számában — mint tudósítónk jelenti — a gainai leányvásárnak egy eddig még ismeretlen részletét említi föl. Az idén ugyanis július 19-én, mikor már a gainai leányvásár lefolyt s az Arad, Bihar, Hunyad és Alsó-Fehér megyéből összesereglett román köznép onnét eloszlott: *Edova* határára, az Izbuk alatti rengetegben, a hol egykor *Bóra és Kioska* hadai táboroztak, *hetvennyolc román pap titkos gyűlésre jött össze s még másnap is ott tanácskozott.* Midőn a *M-g* ezt konstatalja, kérdezi, tud-e erről a titkos gyűlésről a belügyminiszter, a hunyadmegyei főispán, az alispán, és tud-e róla *Lázár Farkas* járási főszolgabíró?

— **Halálozások.** *Dreizner Géza* bécsi magánhivatalnok 21 éves korában szüleinek aradi lakásán ma elhunyt.

Székely Miklós kollegánkat, az aradi „Függetlenség” beiskolázótársát érzékeny csapás érte. Mint értesülünk, édes anyja ma Debrecenben hosszú szenvedés után elhunyt.

— **Üngylikos hegedűművész.** A főváros művészi körében nagy megdöbbenést kelt egy ismert talentumos fiatal hegedűművésznek, *Hegedűs Ferencnek* szomorú sorsa. Hegedűs, aki pécsi születésű 26 éves, a télen a Royalban két hánversenyt rendezett, a melyek jól sikerültek, a kritika elismeréssel adózott a fiatal művész tudásának. Ujabbán néhány hét előtt ment fel Budapestre s a Metropol szállodában vett lakást. Ismerőseinek azt mondta, hogy a Margitszigeten fog nyaralni. A szálloda személynéinek a mult hét végén feltűnt, hogy két nap óta nem látták s a Margitszigetről sem jött róla semmi hír. Levelek, táviratok érkeztek címére, melyeket nem lehetett kézbesíteni. Tegnap Hegedűsnek egy rokona járt Budapesten, hogy felkeresse az eltűnt művészt. De már a Margitszigeten sem találta. A szige-

ten azt mondták, hogy Hegedűs járt ugyan ott néhány napig, de aztán hirtelen eltűnt, anélkül, hogy ismerőseinek valamit szólna volna. Miután Hegedűs ideges, beteges ember, akin legutóbb a buskomorsá: jelei voltak észlelhetők, a rokonság az hiszi, hogy öngyilkossá lett s a Margitsziget valamely pontjáról a Dunába ugrott. Eltűnéséről jelentést tettek a rendőrségnek.

— **Halálos végű baleset.** Zádorlakról jelentik lapunknak, hogy ott a minap *Lidold* András gazda 14 éves leánya, Katalin leesett egy jól megrakott teherkocsitól, miközben nyakát szegte és nyomban meghalt. A vizsgálatot megindították.

— **Lunyevicza Gina a dalsarnokban.** A minap bejárta a sajtót a hír, hogy *Lunyevicza Gina*, Drága királyné legfiatalabb nővére felolvasásokat fog rendezni a kontinens nagyobb városaiban. Ez a hirdetés csak részben felel meg a valóságnak. Lunyevicza Gina körutra indul, de — mint a párisi „Le Journal” jelenti — nem felolvasásokat fog rendezni, hanem az énekes kávéházakban énekel mindenféle csinos kuplét a belgrádi eseményekről, amelyeknek szemtanuja volt. Hírlik, hogy fel fog lépni Budapestben is. Ezt a híradást megerősíti a „Figaró”, megjegyezvén, hogy körutját a szerb királyné nővére szeptemberben kezdi meg. A szerencse sajátságos fordulata ez mindenképpen. Lunyeviczáék szegény sorsból emelkedtek hirtelenül a magasba és eljutottak egészen egy királyi trónhoz. Ott azonban elvesztették egyszerre a józan eszüket és nemcsak éltek, de vissza is éltek a szerencsével. Minden egyensúly elvesztése után ime: odajutottak, hogy most a legifjabb Lunyevicza-leány kénytelen a dalsarnokban énekelni, füstös helyiségekben, pikáns kuplékra váró publikum előtt.

— **Villamos vasút Nagyvárad és Debrecen között.** Még 1896-ban egy konzorcium engedélyt kért a kereskedelmi minisztertől, hogy Nagyvárad és Debrecen között villamos vasutat létesítsen. A terv szerint Debrecen belterületéről indulna ki a villamos jármű s Hosszu Pályi, Pocsaj, Kis-Marja, Bihar, illetve Nagy-Szántó és Püspöki községek érintésével Nagyvárad város belterületéig húzódná. — A miniszter az előmunkálatokra megadta az engedélyt. Az építkezéshez azonban nem fogtak hozzá, de a konzorcium most komolyan foglalkozik a terv kérésztől vitelével. Tegnap értesítette az alispáni hivatal a miniszter, hogy az előmunkálati engedélyt a lejáratától számítandó egy évi időre meghosszabbította.

— **Tűzoltás — tejjel.** Bizonyos, hogy a népléleknél naivabb alkotása nincs a magasságban lakozó teremtnék. Bizonyítja ezt az az esemény, amely tegnap délelőtt történt a csongrádmegyei Tömörkény községben. Tömörkényben tegnap nagy vihar volt, a villám lecsapott *Tábit* István udvarán levő szalmakazalba, amely természetesen lángra lobbant. Az egész község apraja-nagyja nyomban megjelent és oltani kezdte a tüzet — *tejjel*. A néphit tudnillik azt tartja, hogy a villámsujtás által keletkezett tüzet csak tejjel lehet oltani. Nagy köcsögökben hordták hát a tejet, de természetesen mit sem használt és dacára annak, hogy az egész tejkészletet ellocsozták, a lángok tovább is ijesztően lobogtak. Valaki ekkor elkialtotta magát:

— Ide kell vezetni a teheneket!

Kevés idő múlva már vagy harminc tehén bögött a Tábit udvarán. Az asszonyok nagy buzgalommal láttak hozzá a tehenek megfejtéséhez és pataként folyt a drága tej a lángoló szalmakazalra, amely azonban mégis csak földig égett.

— **Halál a hivatalban.** Budapestről jelentik: *Armbroszt* Károly 45 éves főtisztviselő, aki a Magyar Általános Hitelbank értéksztályában van alkalmazva, ma délben a hitelbank épületében hirtelen meghalt. Szívszélhűdés ölte meg. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Az automobil-kutya.** Az angol high-life legújabb divatja az automobil-kutya. Egy idő óta Londonban az automobiltulajdonosok oldalán egy

furcsa jóságot lehet látni, melyről a leghíresebb zoológusok se tudnák hirtelenében megmondani, hogy micsoda. Monogrammal kihimzett köpeny van rajtuk a legtöbb esetben ezüst gomb tartja össze a köpenyt. Az állat fején óriási sisak van, az arc előtt sűrű ftyol s a két szemén nagy fekete pápaszem. Ez az automobil-kutya, „the auto-dog”.

— **A gyilkos villamos.** Budapestről jelentik: *Gulyás Mihály* 35 éves nő kocsis ma este a Kápolna utca 2. számú korcsmából részegen támolgott ki. Tántorogva ment át a villamos síneken, ahol megbotlott és elesett. Akkor haladt arra egy villamos kocsi, melyet *Buzi Mihály* 234. számú kocsivezető vezetett. A földön fekvő ittas ember láttára fékezett, de hiába; a kocsi kerekei elmetstették *Gulyás Mihály* lábát. A szerencsétlent a mentők az István kórházba szállították, ahol még az éjszaka meghalt.

— **Fél és kivágott cipők** rendkívül nagy választékban *Porter Vilmos Nagy Áruházában* a Szabadságtéren kaphatók. Ezen cipők úgy alakjuk, mint minőség tekintetében kiváló figyelmet érdemelnek, mert mindazon tulajdonságokkal bírnak, amelyekre a tisztelt hölgyközönség különös súlyt helyez. Tudnillik: szabásuk divatos, sikkés és súlyuk szinte alig van, annyira könnyűek ezek a lábbelik. A zerge, glassé és sevró stb. félcipőkön kívül kaphatók a most annyira divatos szürke szarvasbőr cipők is

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek és Weisz*nál, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x — Kéz és lábizzadás ellen** kitűnő a *Kossuth* gyógyszerész *izzadás elleni kenőcse*, 1 tégely ára 1 korona. Kapható *Kossuth Pál* gyógyszerésznél Arad, *Boros Béni-tér* 15. (Dengl ház). Gyógyszerészeknek: *Vojtek és Weisz*, *Krausz Elemér* és társai urak drogueriájában.

A kis Micsinai.

(Bujdosás Nagyváradtól Margittáig.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 28

A büntető bíraskodás legújabb országos hirhedségre vergődött postasikkasztó, *Micsinai Mihály* iskolájából kilépett az első tanítvány: *Kóka János* a pece-szőlősi posta szolgája. Ez is követte nagynevű kollégáját a sikkasztásban s már a mennyire a szőlősi kis posta forgalma összehasonlítható a budapesti posta pénzforgalmával, *Kóka János* is elkövetett mindent, hogy pénzhez jusson s elbujdosék az üldözők elől, meneküljön biztosabb helyre. Kifundálta tervét, kidolgozta a szökését ő is. A lopást szerencsésen végrehajtotta, megugrott, bujdosott s bárha lefőzni akarta a nagy Mihályt, hogy elvész a nyomozók elől, nem sikerült neki annyira sem, mint Micsinainak. Két napi bujdosás után *Kóka János* a margittai csendőrök kezei közé került s most a nagyvárad kir. ügyészség fogolyjelöltje.

Kóka János pénteken két utalványt kapott, illetve egy csomagot, melyben két utalvány és 900 korona készpénz volt. A csomagot a *Félix* fürdőbe kellett volna vinnie, oda érkezett a pénz két fürdővendég címére. *Kóka János* elindult a postakocsival a fürdő felé. A *Pecze-Szent-Márton* és *Félix-fürdő* közötti országúton a postakocsis megállott. A pénzes csomagot magában rejtő táskát egy késsel fölvágta, a 900 koronát magához vette s a kocsit, lovat ott-hagyva az úton, megszökött.

A lopást másnap, szombaton reggel vették észre, mikor már *Kóka János*nak hült helye volt. A nyomozást azonnal a legszélesebb mederben megindították. A nagyvárad rendőrség táviratban értesítette a postalopásról egyrészt

az összes rendőrkapitányságokat, másrészt a megyei csendőrszakaszokat.

Kóka János megkezdte bujdosó utját, de nem sokáig tartott a szabadság. Tegnap jött ugyanis értesítés a nagyvárad kir. ügyészséghez a margittai járásbíróstól, hogy *Kóka János* az ottani csendőrök elfogták. Az elcsipett postakocsis töredelmesen bevallotta bűnét. Gyalog menekült s kimerülve, fáradtan ért el Margittáig, hol kis pihenőt akart tartani, mielőtt tovább menne. Megmotozták s a lopott pénzből 190 koronát találtak nála, a többi pénzről nem akar felvilágosítást adni. A makacs le-gyönt tovább vallatják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Delegált bíróság a Zámori ügyben.** A nagy rágalmozó, *Zámori István*, ismét szerepel. Ez-uttal ugyan nem rágalmozott senkit, de megbékülhetlen természete most is kifejezésre jutott. Ismeretes az a bűnügy, melyet az aradi törvényszék bírói kara indított Zámori ellen, mert a törvényszék csaknek valamennyi bíráját hivatalos beadványaiban részrehajlóknak, megvesztegethetőknak nevezte. Az igazságügy-miniszter utasítására a megrágalmazott bírák feljelentették az önmagával meghasonlott m-berth rágalmozás miatt. A kuria az ügy tárgyalására a nagyvárad törvényszéket rendelte ki, mert az aradi törvényszék bírái saját ügyükben nem hozhatnak ítéletet. Zámori a kuria e rendelkezésén kapva kapott és most azt kérte a kuriától, hogy más ügyekben is delegáljanak bíróságot, „mert — mint kérvényében mondja — attól a bíróságtól, melynek panaszára ellenem büntető eljárás van folyamatban, más ügyekben sem várhatok részrehajlatlan eljárást és határozatot.” A kuria határozata ma jött le Aradra. A legfelsőbb bíróság elutasította Zámorit kérelmével, mert kizárási ok ez esetben fenn nem forog.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. M. Arad. A Ludovika honvéd katonai akadémiába csak érettségi vizsgálatot tett ifjakat vesznek föl. Osztályvizsga tehát nem elegendő.

K. D. Arad. Nagyon gyenge kísérlet, eltekintve attól, hogy a tárgy is rosszul van megválasztva.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, július 28.

Változatos időjárásban aratták gazdáink az életet adó termést. Az idő most kedvező a hordásra is, melyvel sietni kell, hogy az eső, mely szüntelen ijesztget — el ne érje a fél munkát, mert ez nagy kárára lenne a minőségnek.

A kereslet még gyenge. Hozatal alig néhány száz métermázsza buza és tengeri, míg új buza csak néhány kocsi volt.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 6.50—6.70.

Buza közép 6.30—6.40.

Tengeri 5.90—6.00.

Rozs névleges jegyzés 5.50.

Arpa névleges jegyzés 5.30.

Uj-árpa névleges jegyzés 4.20.

Zab névleges jegyzés 5.30.

Az irányzat változatlan.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 28. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban 104—6 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 111—3 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 111—3 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 110—2 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban 110—2 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 108—9 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 106—8 fillérig.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 28

Déltőzsde. Buzakínlat jó, a vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 40.000 métermássa került forgalomba, 5 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonafélék közül rozs 5 fillérrel drágább. Időjárás szép.
Kötőtőzsde. Berlin 1/2 olcsóbb.

Zárás 12 órakor:

Buza októberre	7.28 — 7.29
Buza 1904. májusra	7.50 — 7.51
Rozs októberre	6.14 — 6.15
Zab októberre	5.31 — 5.32
Tengeri júliusra	
Tengeri augusztusra	6.20 — 6.21
Tengeri szeptemberre	6.20 — 6.21
Tengeri 1904. májusra	4.95 — 4.96
Repce augusztusra	11.30 — 11.40

Zárás 6 órakor:

Buza októberre	7.26 — 7.27
Buza 1904. májusra	7.48 — 7.49
Rozs októberre	6.13 — 6.14
Zab októberre	5.31 — 5.32
Tengeri júliusra	
Tengeri augusztusra	6.20 — 6.21
Tengeri szeptemberre	6.17 — 6.18
Tengeri 1904. májusra	4.95 — 4.96
Repce augusztusra	

Szeszűzlet.

— Július 28. —

Mai jegyzésink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárlott moslék 12:30—13— korona mmásánként.

REGÉNY-CSARNOK.

A toltékek kincse.

— Eredeti regény. —

Írta: **Ritt Gyula.**

(Folytatás.)

[3]

— E csomag, — szölt Don Fernando és bontogatni kezdte a köteget — egy ősem, Don Sebastian de Fernando okmányai között találtatott. Hogy sokat bontogatták, azt mutatják az összegyűrt és elrongyolt lapok, de hogy nem tulajdonítottak neki komoly jelentőséget, vagy pedig visszariadtak a nagyon is kétes eredménnyel kínálkozó válatától, mutatja, hogy ma az én kezemben és birtokomban van. Egyébként e kö is, — folytatá Fernando és az újján lévő gyűrűbe foglalt ritka szép smaragdra mutatott — onnan származott, s hova a mi kutatásainkat irányítjuk. Így mondja a végrendelet, melyhez ősem e csomagot csatolta.

A spanyol szavai nagyon rejtélyesen csengtek füleimbe és kíváncsian vártam a csomag felbontását. Végre elkézült vele.

Don Fernando maga elé teregette a pergamen lapokat és olvasni kezdé:

Cortez Ferdinánd elenyészően csekély haderejével, élén a tizenhárom puskással, bevonult Anahuak országába, a hatalmas Montezuma gazdag birodalmába. En, mint a tizenhárom puskás parancsnoka, folyton Cortezzel tartottam, mert mi képeztük az ő lovas kíséretét. Néhány nap múltán az aztékok fővárosának falai alatt állottunk. A csodás vakmerőséggel volt határos merész lépésünk. Néhány száz katonával oly várost akartunk elfoglalni, melyben közel száz ezer ház és huszezer katona volt elhelyezve. Merész, de inkább vakmerő állásunk rémületbe ejtette a lakosságot ugyannyira, hogy maga Montezuma, kire saját alattvalói sem mertek föltekinteni, fényes kíséretével személyesen eléink jött és vendégeiként fogadott bennünket.

Montezuma egy színes márvány oszlopon nyugvó oly fényes és nagy palotát bocsájtott rendelkezésünkre, mely bizvást várnak is beillett volna. Szemben a Chapultepec dombján, gyönyörű cédrusliget közepén állt Montezuma cifra festésű palotája. Mi idegenek általános tisztelet és bámulat tárgyai voltunk. Mint Isten különös teremtményeit kerestek fel bennünket az aztékok és a szomszéd törzsek uralkodó kancikái is tiszteletük jeléül csakhamar annyi kincset hoztak össze a palotában, hogy az valószínűleg kincsházhoz hasonlított. Sőt Montezuma, hogy barátságának legfőbb jelét adja, hozzánk költöztetett át és kíséretével a palota déli, úreszárnyát foglalta el. Szobája és Cortez szobája között egy hatalmas, arany és ezüsttel pazarul

ékesített terem feküdt, amit valószínűleg táncstermül használtak.

Egyik éjjel Cortezhez indultam jelentésemel. A járást jól ismertem a palotában és egyenesen a nagyterembe nyitottam, honnan csak Cortez szobájába lehetett bejutni. Mily nagy volt azonban meglepetésem, mikor a Cortez szobájába nyíló ajtóval szemben, halvány világosságot láttam a falból kiszűrődni. A kíváncsiság oda vonzott és akkor vettem észre, hogy egy ügyesen a falba vágott titkos ajtó előtt állok. E nyílás épp elegendő volt, hogy beússzak rajta. A mennyezetről lefüggő olajmécses adta a világosságot. Közvetlen alatta egy arany-és ezüstszállakkal átszőtt színes gyékényszéken ült Montezuma, az aztékok hatalmas császára. Mellette fia és két birodalmi herceg foglalt helyet halk beszélgetésbe merülve. De nem szótogtak oly csendesen, hogy én is meg ne halljak egy-egy elejtett szót. Montezuma, látva az idegenek kincssozóját, gyanakodni kezdett a spanyolokra.

De tény és való, hogy míg a spanyol tisztek megelégedtek a nekik kijutó egyenlő részzel, addig a katonák minduntalan elégedetlenkedtek és marakodtak egymással.

Montezuma szavaiból kivettem, hogy a három hercegnek ezer harcos kíséretével még az éjjel utra kell indulni és ezüst edényekbe főlhalmozót drágaságait, a spanyolok elől el kell rejtetni. Zaidá pedig, egy elhalt birodalmi herceg ifjú feleségét utközben, a Hacapulc erdőben kell a nagy szellemnek fölállozni.

Ezután a mécses kialudt s gyöngye mozgást hallott m. Hirtelen az aztékok főistene, a drágakövekkel kirakott vici-puchi mögé rejtőztem és vártam a titkos ajtó kinyílását. Már akkor elhatároztam, hogy Zaidát, ki az azték nők egyik legszebbje volt, meg fogom menteni. Hogy mikép arra is gondoltam: vakmerőséggel. A titkos ajtónak kinyílását azonban biába vártam. Ugy látszik, másfél is volt kibúvoja. Ovatosan Cortez szobájához közeledtem és be léptem. Majd elhültem a látottakon. Cortez Montezumával kártyázott. Ugy látszik a fajak is tele voltak titkos utakkal. Hisz így nem biztos az életünk, bármint is örködünk, gondoltam magamban. Azonban e hiedelmem teljesen alap nélküli volt, mert Montezuma még sokkal jobban félt tőlünk, mintsem ártani mert volna nekünk.

Megtettem jelentésemet Corteznek s bíz marasztottak, én azonnal elhagytam a palotát.

Lakásomra siettem és magamhoz véve fegyveremet, lóra ültem és a város északi kapujához útettem, a honnan az ut a Hacapulc erdő felé vezetett. Körülbelül egy órai várakozás után a három herceg, Zaidával, harminc raffekkel, kik Montezuma kincseit vitték, ezer harcostól körülvédve, kihaladtak a kapun. A sötét éjben könnyű volt a menetet észrevétlenül követni. Az éjjeli sötétsége a reggel szürkességébe kezdett már olvadni, mikor vagy kétszáz lépésnyi távolban megállottam. A menet a Hacapulc erdő közepétáján egy tisztásra ért. Egy hatalmas máglya felállítását egy pillanat műve volt. Az ezer harcos nagy kört képezett körülötte, melynek bensejében, közvetlen a máglya mellett állt Montezuma fia, és a két birodalmi herceg, kik közül az egyik, kit Montezuma Borturnak szólított, a katonák parancsnokával titkos jeleket váltott. Zaida mélyen le volt fátyolozva és a máglya széléhez volt kötve. Néma megadással látszott viselni sorsát, szó nélkül nézte az előkészületeket, mint akinek élete a közelgő pillanatban a halállal lesz megpecsételve. Majd két pap lépett hozzá, kik le tépték róla a fátyolt és fölvezették a máglya tetejére és annak egy kiálló oszlopához kötözték. A máglyát leöntözték naftával és a harcosok felé tarták karjikat. A három herceg a máglya előtt hajlongott és a katonák a földre borultak a máglya körül. Ekkor egy ősz szakállú pap lépett hozzánk és a máglya alsó fokára. Kezében lobogó fátylát tartott és háromszor a katonák és a máglya felé hajtogatta, majd magasra emelte, hogy a máglyát meggyújtja.

E pillanatban egy hatalmas dördülés rázkódottatta meg a levegőt és a lobogó fátyla messze repült az ősz pap kezéből.

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

NAPIREND.

Július 29. Szerda. Róm. kath. naptár: Márta szüz. — Protestáns naptár: Márta szüz. — Görög-keleti naptár (július 16.): Atenogén. — A nap két 4 óra 19 perckor, nyugszik 7 óra 21 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekléy-museum helyisége mellett átülsterem

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, keleten sok helyütt csapadék, zivatar.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkeznek:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
	Személyvonat este 9.05
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.16
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat este 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczáról szm. r. 8.05
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Motormenetek

Arad—Szabadsgátér és Battonya között.

Battonya felé reggel 8.—	Battonya felől reggel 6.02
Battonya felé d. u. 12.26	Battonya felől d. u. 12.04
Battonya felé este 7.11	Battonya felől d. u. 4.05

Nyári színház.

Szerdán, 1903. évi július hó 29-én.

A svihákok.

Víg operette 3 felvonásban. Zenéjét szerette: Ziehrer C. M. Magyarosítottak: Feld Aurél és Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

Gilka Adolár	Polgár S.	Vendégilós	Németh J.
Rodenstein	Almásy L.	Anna, leánya	Szilassy J.
Muggenheim	Répássy G.	Roland	Bejczy Gy.
Mimi, táncosnő	Karácsonyi.	Wondracsek	Sarkadi A.
Blitz Fri z	Szabó József.	Kampel	Juhász S.
Berta, neje	Rózsa Lili.	Krepelka	Füredi J.
Malter Prém	Somlai A.	Jean, szolgál	Réthy István.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTÉR.*

3/0 liter Bor Templommal

fenségesen kellemes ízű!
A szív működését mérsékelten emeli és étvágyat gerjeszt.

Kérjen, mindenütt Rohitsi

2576 „Templomforrás“-t.

SIOFOK

a Balaton

leghullámzóbb pontján.

Tökéletes

tengeri fürdő.

434—1903. vég. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közzé teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1903. évi 6332/903. számú végzése következtében Dr. Avramescu Vazul ügyvéd által képviselt Soborsini takarékpénztár javára, Marinka György ellen 161 kor. 30 fill. s jár. erejéig 1903. évi május hó 8 án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 644 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: názi butorok és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a m.-radnai kir. járásbíró 1903. évi V. 268. számú végzése folytán 161 kor. 30 fill. tőkekövetelés, ennek 1903. évi január hó 7. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 66 korona 20 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Marinka György soborsini lakásán leendő eszközlé-

sére 1903. évi augusztus hó 8 ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ugy ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M. Radna, 1903. évi július hó 25. napján.

Smikál János,
kir. bír. végrehajtó.

1659

Legelőcsőbb óra, kerékpár és varrógép

javitóműhely.

Ascher Ferencz és Társa

órák és műszerészek.

ARAD, Deák Ferencz-utca 39.

(szemben a Vas-szállóval.)

Ajánlják magukat mindennemű órák javítására 2 évi jótállás mellett, ugymint kerékpár, varrógép, író- és kötőgépek, graphon, beszélő és zenélő-gépek javítására, továbbá villancsengő és telephon berendezésekre ugy helyben, mint vidékre jutányos árban, pontos és gyors kivitelben. Nagy raktár varrógép és kerékpár felszerelésekben. 1485

Csődtömeg eladási hirdetmény.

Alulírott csődtömeggondnok ezennel közzé teszem, hogy a vb. **Leipnik Nándor, m.-szlatinai kereskedő csődtömegéhez** tartozó és a csődleltár 1—526. t. a. összeirt és 13671 korona 52 fillér becsértékű fűszer-, norinbergi- és rövidáru, továbbá szalonna, zsiradék, italművek stb. cikkekkel álló raktár, továbbá bolti és depótfelszerelési tárgyak ajánlati árverésen eladtnak.

Felhivom ennél fogva a venni szándékozót, hogy a fent kitüntetett becsértéknek megfelelő 10%-nyi vagyis 1367 korona bántpénzzel ellátott ajánlataikat írásban, és pedig akár külön az áruraktárra és a berendezési tárgyakra, akár pedig az áruraktárra és felszerelési tárgyakra együttesen f. évi augusztus 10. napjának d. e. 9 órájáig nálam M.-Radnán adják be.

Az eladásra hirdetett áruk M.-Szlatinán (Aradmegye) vannak, s a ki azokat vételi szándékból megtekinteni akarja, a helyszínére szándékolt kiszálás előtt 1—2 nappal jelentkezhet levél vagy telefon útján nálam M.-Radnán, a hol a leltár már előzőleg is betekinhető.

Vevő köteles a vételárat és a vételári összeg utáni III. fokú bélyegilletéket f. évi augusztus hó 17-ig kezemhez készpénzben lefizetni; köteles továbbá az áruraktárt, illetve bolti felszerelési tárgyakat ugyancsak augusztus 17-ig átvinni és elszállítani.

Az üzleti helyiségnek f. évi augusztus 17-től leendő esetleges további használata tekintetében velem külön megállapodás lesz létesítendő.

A választmány a beérkezett ajánlatok tárgyában f. évi augusztus hó 10-én d. u. fél 3 órakor Aradon, választmányi elnök Dr. Mittler Izidor ügyvédi irodájában tartandó ülésén fog határozni, fentartván magának a jogot a beérkezett ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, valamennyit visszautasítani, az árverést azonnal szóbelileg folytatni, esetleg pedig az áruraktárt, illetve felszerelési tárgyakat később megtartandó nyilvános árverésen eladni.

Ha vevő a fenti árverési feltételeknek eleget nem tenne és különösen ha vevő a kikötött határidőben a vételárat kifizetni, vagy árukat átvinni és elszállítani elmulasztaná, ugy a bántpénznek elvesztésén felül az áruraktár, illetve berendezési tárgyak vevő kárára és veszélyére fognak értékesíteni.

Sem a tömeggondnok, sem a választmány nem vállal szavatosságot az ezennel eladásra hirdetett áruk minősége, mennyisége és ugyanazonosságáért.

M.-Radna, 1903. július hó 26-án.

Dr. Avramescu Vazul,

m.-radnai ügyvéd, mint vb. Leipnik Nándor
m.-szlatinai kereskedő csődtömeggondnoka.

1658

Fontos! Fontos! Fontos!

Cséplőgép - tulajdonosoknak!

Elsőrendű, legjobb köszerek, sebészeti eszközök és használati utasítással ellátott

Mentő-szekrénynek

az ára 5 forint.

Figyelmeztetés: Az első segélynyújtáshoz okvetlen szükséges **Mentő-szekrényeim** csont törésekhez alkalmazandó sinkek is el vannak látva.

Lábizzadás

Hónaljizzadás

ellen kipróbált biztos hatású szer a **Hajós-féle**

Szárit!!!

HINTÓPOR

Szagtalanit!

(Tanno-salicyl comp.)

126

Ára egy doboznak 35 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Cséplőgépek

felszereléséhez szükséges hivatalos

Mentőszekrények

10 koronáért kaphatók

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedésében 1427

ARADON.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Japasztalt, gyakorlott segéd

rőfősáru szakmában, nagyobb üzletben, vidéki városban azonnal alkalmazást nyerhet. Megkivántatik, hogy önálló ügyes eladó legyen, a néppel bánni tudjon, továbbá a magyar, német és román nyelveket bírja. — Czim a kiadóhivatalban. 1646

Házikisasszonynak

felvétetik egy intelligens, 20 év-nél fiatalabb izraelita leány vidéki városban. Románul beszélők előnyben részesülnek. — Czim a kiadóhivatalban. 1645

Egy kevésbé használt

4 üléses automobil jutányosan eladó. Értekezhetni Ascher Ferencz és Társa műszerészknél. Arad, Deák Ferencz-utca 39. 1581

Két jó házból való leány

ajánkozik társalkodónak vagy bonnenak. A háztartás minden ágában jártasak. Bővebbet Schmidt Jánosné, Lippa. 1657

Kitünő mellékkeresetet

találhatnak hölgyek és urak, akik ismerőseik körében az én különleges kávé, tea, rum és szivarkáimat ajánlják.

Leon Bravo, Hamburg 14.

Magyar levelekre is azonnal válaszolunk. 1654

Nagymennyiségű

IÉCZ

eladó

az Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Ezen üzlet szolid és olcsó kiszolgálása révén általában ösmert!

Nem csoda,

nogy csodálkoznak a felett, hogyan vagyok képes **valódi fémjelzett tiszta arany ékszer** és finom pontos járatu órákat **oly rendkívül olcsón** árusítani. Mint például:

Egy szépen díszített rem. nickel anker óra	2 frt. 30 kr.
Egy nagyon finom vasúti nickel óra	3 forintért.
Egy erős finom acéél rem. óra	3 frt. — kr.
Egy háromfedeles tula rem óra	5 frt. 50 kr.

Arany és ezüst női órák rendkívül olcsón.
Arany gyűrűk, pl. 5 soros tiszta arany 15 kövel 4 frt. 60 kr.
Arany lánczokat csak az arany értékért és csekély fagon díj.

Ebresztő órák 1 frt 70, 1 frt 90 krjával.

Órákért és órajavításokért, a melyeket saját ma'am javítok, 3 évi jótállást vállalok.

Zálogzúdula és törött vagy használt aranyért a legmagasabb árt fizetem.

Tisztelettel:

Zimmer Vilmos,

műrás és ékszerész Arad, Forray-utca 2/b.

316

Vidéki megrendelések leküldésével lesznek eszközölve.

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető- orvos: **Dr. HECHT**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szivbántalmaknál, rheuma, köszvény, szivelzsírosodás, vörsegyénység, szivbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.

Gyógyeszközök: Hidegvizgyógymód, villamfény-, moór-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamosítások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1505

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jegositott intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Veszek zálogczédulákat.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Arad legolcsóbb bevásárlási forrása

órák és ékszerekben.

Készpénzért a legmagasabb árban vesz vagy más új tárgyakra becsereél mindenféle drágaköveket, arany-, ezüsttárgyakat, jó vagy tört állapotban.

TELEFON 438. 1431

Veszek zálogczédulákat.

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javítóműhelye és raktára, Szabadság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezés, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek 32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő

6s 1518

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Telephon 364. sz.

Feltünő újdonság!

DELICE

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

1434

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biztos sikerrel használatban.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár Florenz, „via Pandolfini“ (Olaszország.)

Szétküldési főraktár: Brachetti gyógyszerár Ala. (Dél-Tirol.) 798

Alapított 1840. **Divatáruház** Telefon 231. sz.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA

Szabadság-tér. ARAD, Forray-utca sarok.

Rövid nyári

alsó nadrág

fehér vagy színes battist Chiffonból

Patent nélküli

75 kr. darabja.

Szabadalmazott

Frisch-féle férfi-alsónadrág,

mely ott az évvel szélesebbre vagy bővebbre szabályozható a nélkül, hogy a felső nadrágot vagy mellényt kellene felgombolni. Egészségi szempontból előnyös, mert a legnagyobb kellemégnél és kényelmességnél fogva hűvös és a kalföldén a legnagyobb kedvelésnek örvend, mert a szél nem éri és nem csúszik le, mint az eddigi, melyek vagy nagyon szűkek, vagy nagyon bővekek voltak: a gyomra pedig rendkívül hűvös van.

Szabadalmazott férfi-alsónadrágok árai:

Köpper	K. 3.20
Schroll-drill	K. 4.—
Hamburgi	K. 8.—

Rövid nadrágok méreténél elegendő a derékosság felszerelés véve.

Szállított áruk meg nem felelő esetben visszavisszaadjuk vagy az árak fizetését kézzel visszafizetjük. — Összeállítás és szállítástól nem számítunk.

Aradon kizárólag nálunk eredeti árban kaphatók.

Rövid férfi-alsónadrág meleg nyári napokon a legkellemesebb viselet.

M-depolax-schiffon	K. 2.00
Czarna-kreoz	K. 4.40
Fekete battist	K. 3.00
Szines francia battist	K. 3.00

Eztől a nadrágtól kezdve: Döntőképp (színes vére), a felső nadrág teljes hossza.